

**RAPPORT
2015:3**

Jakt på kortnebbgås i Nord-Trøndelag **Grunneieres erfaring med høstjakt og synspunkter på** **gåseforvaltningen**

Siri Ulfsdatter Søreng
Einar Eythórsson
Ingunn M. Tombre

- Tittel:** **Jakt på kortnebbgås i Nord-Trøndelag.
Grunneieres erfaring med høstjakt og synspunkt på
gåseforvaltningen.**
- Forfattere:** Siri Ulfsdatter Sjøreng, Einar Eythórsson (NIKU), Ingunn M. Tombre (NINA)
- Norut Alta RAPPORT:** 2015:3
- ISBN:** 978-82-7571-249-1
- Oppdragsgiver:** Norges Forskningsråd
- Prosjektleder:** Ingunn Tombre
- Oppsummering:** Høsten 2014 ble det gjennomført en spørreundersøkelse blant grunneiere i kommunene Overhalla, Steinkjer, Inderøy, Verdal og Levanger i Nord-Trøndelag. Av de 1034 grunneiere som ble invitert til å delta, svarte 323 på undersøkelsen. Grunneierundersøkelsen er en del av det internasjonale forskningsprosjektet GEESE BEYOND BORDERS, som gjennom tverrfaglig forskning følger implementeringen av en internasjonal forvaltningsplan for kortnebbgås, hvor jakt er et virkemiddel for å regulere bestanden. Formålet med undersøkelsen var å få kunnskap om hvilke erfaringer grunneiere i Nord-Trøndelag har med gåsejakt på deres jordbrukseiendommer, kartlegge omfanget av grunneiersamarbeid om gåsejakt, samt innhente grunneieres synspunkter på dagens forvaltning av kortnebbgåsbestanden. 42 % av grunneierne som svarte på undersøkelsen tillater gåsejakt på sine eiendommer. 26 % av dem som svarte er medlemmer av grunneierlag som tilrettelegger for gåsejakt, ytterligere 32 % kunne tenke seg å inngå i slikt samarbeid. Undersøkelsen viser også at det oppholder seg gress i enkelte områder om høsten uten at de jaktes på, selv om grunneiere tillater jakt. Dermed er det et potensial for økt organisering og tilrettelegging for gåsejakt i regionen.
- Emneord:** Kortnebbgås, jakt, grunneiere, adaptiv forvaltning.
- Dato:** 22. juni 2015
- Forsidebilde:** Siri Ulfsdatter Sjøreng
- Utgiver:** Norut Alta AS, Kunnskapsparken, Markedsgata 3, 9506 ALTA
Telefon: 78457100
Epost: post@finnmark.norut.no
www.norut.no/alta

Forord

Denne rapporten er et resultat av forskningsprosjektet GEESE BEYOND BORDERS (2014-2016), som gjennom tverrfaglig forskning følger implementeringen av en internasjonal forvaltningsplan for kortnebbgås. Prosjektet ledes av Norsk institutt for naturforskning (NINA) og er et samarbeid med Norut Alta-Áltá, Aarhus Universitet og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU). Norge, Danmark, Nederland og Belgia er enige om et bestandsmål på 60.000 kortnebbgjess. I henhold til telling i 2014 utgjorde bestanden da om lag 76 000 individer. Forvaltningsplanen forutsetter at bestanden kan reguleres gjennom mer effektiv høstjakt. Innhenting av informasjon fra berørte interessegrupper om deres synspunkter og erfaringer med tilrettelegging av gåsejakt er en viktig del av prosjektet. Spørreundersøkelsen ble gjennomført i samarbeid med Fylkesmannens miljøvernnavdeling i Nord-Trøndelag.

Rapporten gjengir resultater av en spørreundersøkelse som ble utført blant grunneiere i fem kommuner i Nord-Trøndelag; Overhalla, Steinkjer, Inderøy, Verdal og Levanger. Intervjuguiden er utformet av forskergruppen, med innspill fra Olav-Arne Gilstad, leder av Nettet grunneierlag og viltforvalter Paul Harald Pedersen, Miljøvernnavdelingen, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Siri Ulfsdatter Sjøreng, seniorforsker ved Norut Alta-Áltá, var ansvarlig for gjennomføring av spørreundersøkelsen og for tilrettelegging av datamaterialet fra denne. Einar Eythórsson, seniorforsker ved NIKU og Ingunn Tombre, seniorforsker ved NINA har vært med å bearbeide datamaterialet for rapporten. Vi retter en stor takk til alle som tok seg tid til å besvare spørreundersøkelsen. Vi takker spesielt Paul Harald Pedersen ved Miljøvernnavdelingen hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag for godt samarbeid og innsats med å informere om undersøkelsen. Studien er finansiert av Norges forskningsråd, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljødirektoratet og Framsenteret i Tromsø.

Innhold

FORORD	
SAMMENDRAG	I
1 INNLEDNING	1
1.1 INTERNASJONAL FORVALTNINGSPLAN OG REGIONAL RELEVANS.....	2
1.2 UTBREDELSE AV GÅS I NORD-TRØNDELAG	2
1.3 GÅSEJAKT I NORD-TRØNDELAG	3
2 METODE	5
3 GRUNNEIERE SOM DELTOK I SPØRREUNDERSØKELSEN	7
4 JORDBRUKSAREALENE	8
5 GJESSENE BRUK AV JORDBRUKSAREALENE VÅR OG HØST	11
6 ERFARINGER MED HØSTJAKT	16
6.1 HVORFOR GRUNNEIERE TILLATER GÅSEJAKT	19
6.2 HVORFOR DET IKKE FOREGÅR GÅSEJAKT PÅ GRUNNEIERES JORDBRUKSAREALER.....	20
6.3 HVEM SOM JAKTER, OG HVORVIDT DET TAS BETALING FOR JAKTA.....	21
6.4 UHELDIGE JAKTEPISODER.....	22
7 HØSTJAKTA 2014	24
7.1 JAKTDØGN	24
7.2 FELTE GJESS	26
8 GRUNNEIERSAMARBEID OM GÅSEJAKT	29
9 SYNSPUNKTER PÅ JEGERES ADGANG TIL JAKTOMRÅDER	36
10 SYNSPUNKTER PÅ FORVALTNINGEN AV KORTNEBBGJESS	43
10.1 JAKTORGANISERING FOR Å ØKE ANTALL FELLINGER AV GJESS	44
10.2 GRUNNEIERS ROLLE I FORVALTNINGEN	45
10.3 KOMMENTARER TIL KORTNEBBGÅSFORVALTNINGEN.....	47
11 AVSLUTNING	52
LITTERATUR	54
VEDLEGG	56
SPØRRESKJEMA.....	56

Sammendrag

Å innhente kunnskap om grunneieres erfaringer med gåsejakt og organisering av jakta, samt synspunkter på forvaltningen av kortnebbgåsbestanden er viktig i arbeidet med å implementere den internasjonale forvaltningsplanen på kortnebbgås. Denne rapporten gjengir resultatene fra en nettbasert spørreundersøkelse blant grunneiere som ble gjennomført høsten 2014.

Til sammen deltok 323 grunneiere fra kommunene Overhalla, Steinkjer, Inderøy, Verdal og Levanger i spørreundersøkelsen. Av disse var det 131 grunneierne (42 %) som har gåsejakt på eiendommen. Den viktigste motivasjonen for å tillate jakt på eiendommene er at det kan bidra til å redusere kortnebbgåsbestanden, og dermed redusere beitekonfliktene under vårrasten. At jegere spør om å få jakte på eiendommene er også en motivasjon for flere til å tillate høstjakt. Undersøkelsen viser at mange av de som har tillatt gåsejakt har oversikt over hvor mange gjess som ble felt på deres eiendommer under høstjakten i 2014.

Et stort flertall (67 %) mener at gåsejakta bør være åpen for alle interesserte, slik at alle har like muligheter til å jakte. Den vanligste praksisen blant grunneierne i dag er at de ikke tar betaling for gåsejakt, 55% av dem som svarte mener jakta bør være gratis. Jaktretten har likevel en verdi ved at grunneiere jakter selv eller tilbyr jakt til slekt og venner. Dette kan ha betydning for grunneiers avveining i forhold til å overlate jaktretten til et grunneierlag.

79 (26%) av grunneierne som deltok i undersøkelsen er medlemmer i et grunneierlag eller en annen form for samarbeid om organisering av gåsejakt. I tillegg er 96 grunneiere (32%) interessert i å inngå i et samarbeid av denne karakter. Dette tyder på at det er et potensial for økt organisering og tilrettelegging for gåsejakt i regionen.

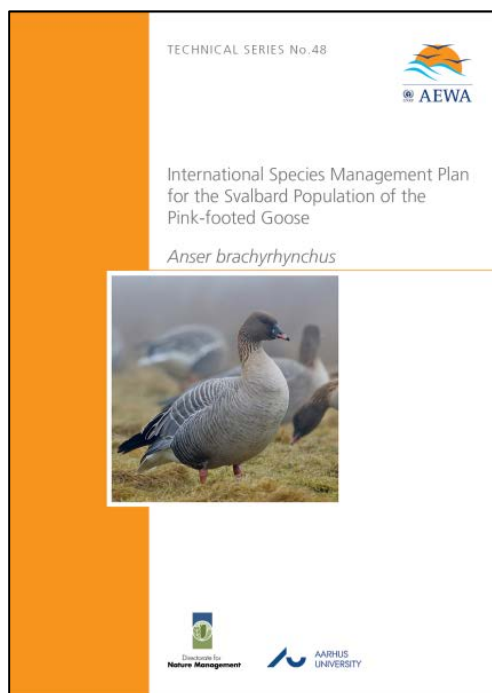
Undersøkelsen viser at den internasjonale forvaltningsplanens bestandsmål på 60 000 gjess er omstridt blant grunneierne; et klart flertall på 197 grunneiere (60 %) mener bestandsmålet er satt for høyt, mens 49 grunneiere (15 %) er enige i bestandsmålet. De fleste som deltok i undersøkelsen mener at grunneiere, i lag med myndighetene, har et ansvar for å forvalte kortnebbgåsbestanden. De fleste grunneierne (52 %) mener imidlertid at det er behov for ytterligere tiltak i tillegg til ordinær høstjakt for å regulere bestanden, hvor vårjakt er et forslag som går igjen.

1 Innledning

Norge, Danmark, Belgia og Nederland kom i 2012 til enighet om en internasjonal forvaltningsplan for Svalbardbestanden av kortnebbgås (Madsen & Williams 2012, figur 1). Foruten å sikre en bærekraftig forvaltning av bestanden, er hovedmålene å redusere konflikter med landbruket og begrense beiteskadene på hekkeplassene på Svalbard. For å nå disse målene skal bestanden reduseres og det er satt et bestandsmål på 60 000 individer. Reguleringen av bestanden forutsettes gjennomført med hjelp av regulær høstjakt i Norge og Danmark.¹ Omlag 80 % av fellingene av kortnebbgjess i Norge gjennomføres i Nord-Trøndelag (data fra Statistisk sentralbyrå).

Økt jaktuttak er avhengig av grunneiere og grunneierlag som tilrettelegger for gåsejakt på sine jordbruksarealer. I 2014 ble det gjennomført en spørreundersøkelse blant de fem kommunene i Nord-Trøndelag der kortnebbgjess raster om høsten, i samarbeid med Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Formålet med undersøkelsen var å samle inn informasjon fra grunneiere om deres erfaringer med gås på deres jordbruksarealer, gåsejakt og forvaltningen av kortnebbgås, med tanke på tilrettelegging av jakt. En lignende undersøkelse er foretatt av Aarhus Universitet på Jylland, som er området det jaktes i Danmark.

Figur 1. Den internasjonale forvaltningsplanen for Svalbardbestanden av kortnebbgjess.

¹ Danmark har i 2015 utvidet jaktseasonen til 31. januar, det har ført til en markert økning av jaktuttaket.

1.1 Internasjonal forvaltningsplan og regional relevans

Den Svalbardhekkende kortnebbgåsbestanden har hatt en nærmest eksponentiell vekst det siste tiåret. Bedre hekkeforhold på Svalbard ved tidligere snøsmelting, noe som gjør at flere par finner reirplass og får frem unger, er hovedårsaken (Madsen m. fl. 2007; Jensen m. fl. 2014). Sammen med gode vilkår i vinterområdene med et intensivt landbruk og milde vintre som gir bedre vinteroverlevelse, har bestanden vært i vekst over de siste tiår² (Madsen m. fl. 2013). For flere gårdbrukere på gjessenes rasteplasser i Norge er utfordringene store når de raster og beiter på innmark om våren (Bjerke m. fl. 2013). Konfliktene med landbruket har derfor økt (Eythórsson 2004; Sjøreng 2008; Tombre m. fl. 2013). I tillegg har en de siste årene registrert økende beiteskader på Svalbardtundraen (Speed m. fl. 2009, 2014; Pedersen m. fl. 2013a, b). Samlet har dette vært grunnlaget for en internasjonal prosess som i 2012 munnet ut i en adaptiv forvaltningsplan for bestanden (Fig. 1, Madsen & Williams 2012).

Om uttaket av kortnebbgås skal øke, vil det være gunstig om jakten tilrettelegges og flere grunneiere samarbeider (Tombre m. fl. 2011; Jensen m. fl. 2012; Sjøreng m.fl. 2013; Jensen 2014). Dette fordi det vil være behov for større sammenhengende jaktarealer. Samtidig bør friarealer være tilgjengelige for gjessene slik at de får ro og ikke trekker ut av området (Sjøreng m. fl. 2013). Dette kan en løse ved å dele jaktområdene inn i flere deler og veksle på hvor det er jakt slik at det til enhver tid er steder som er jaktfrie.

1.2 Utbredelse av gås i Nord-Trøndelag

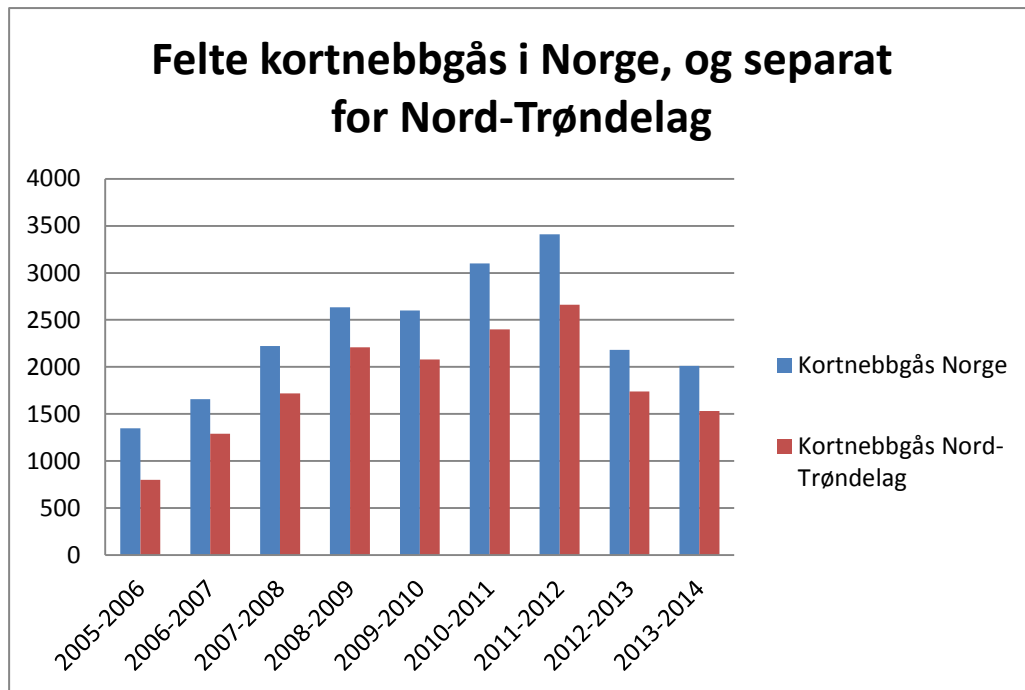
Den Svalbardhekkende kortnebbgåsbestanden har to hovedrasteplasser i Norge om våren; Nord-Trøndelag og Vesterålen (Madsen m. fl. 1999; Tombre m. fl. 2008). I Nord-Trøndelag er det særlig kommunene Levanger, Verdal, Inderøy og Steinkjer som har kortnebbgjess, men gåseflokker forekommer også i Overhalla, Verran og Namdalseid. Om våren beiter gjessene på spillkorn i stubbåker og uhøstede kornåkre, for etter hvert å gå over på gresseng og nysådde kornåkre (Chudzińska m. fl. 2015). Det er på denne tiden gjessene gjør størst skade på avlingene (Bjerke m. fl. 2013). Om høsten er Nord-Trøndelag hovedområdet for kortnebbgjessene. På denne tiden beiter gjessene primært i stubbåkre etter at kornet er høstet, men det observeres også gjess på andre arealer (Jensen 2014).

² Bestanden vokste fram til 2013, men har gått noe ned fra 2013 til 2015.

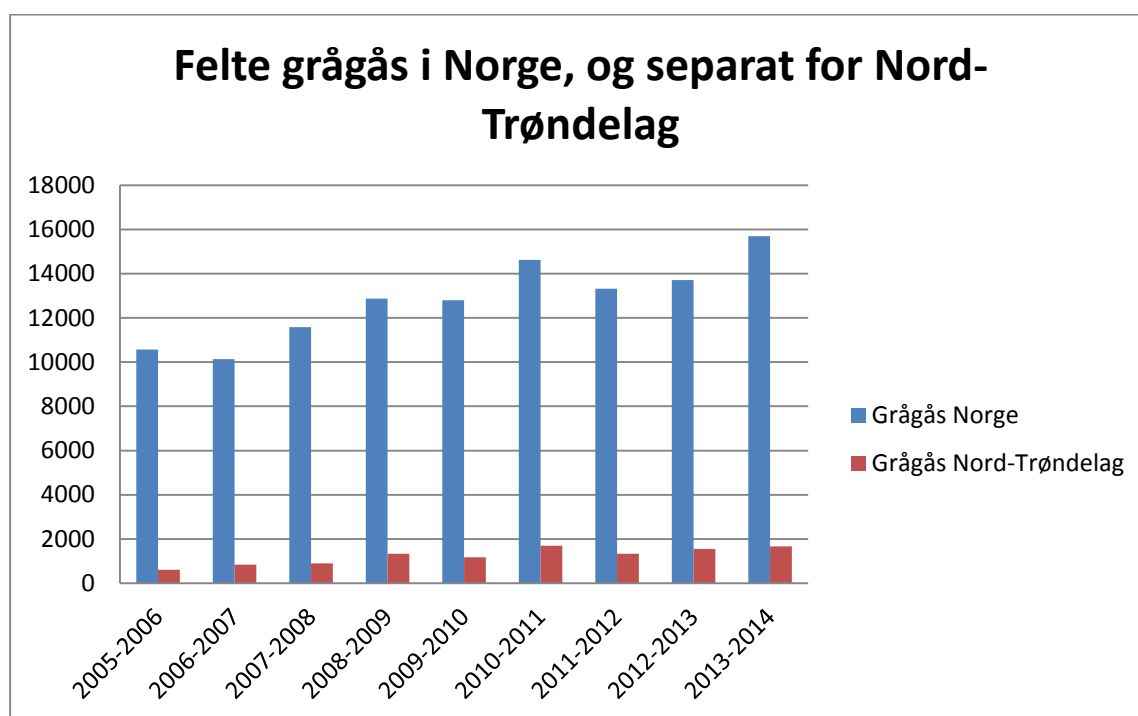
1.3 Gåsejakt i Nord-Trøndelag

Jakten på kortnebbgås har vært økende i Nord-Trøndelag (Tombre m. fl. 2009, 2011) antall fellinger økte sterkt i perioden 2005-2011 men gikk ned i de tre påfølgende årene (Fig. 2). Grågås har i de siste årene begynt å bruke de samme beiteområdene som kortnebbgåsa om høsten. Fellinger av kortnebbgjess i Nord-Trøndelag utgjør 78 % av landstotalen (gjennomsnitt for 2005-2014, data fra SSB). Tilsvarende tall for grågjess er 10 % (Fig. 3).

Figur 2. Antall felte kortnebbgjess i Norge/Nord-Trøndelag for perioden 2005-2014 (<https://www.ssb.no/>).

Figur 3. Antall felte grågjess i Norge/Nord-Trøndelag for perioden 2005-2014. (<https://www.ssb.no/>).

En av årsakene til at antall fellinger av kortnebbgjess gikk ned i 2011- 2013 er høyt jakttrykk, som gjør at gjessene blir urolige og forlater området tidlig. Forsøk med redusert jakttrykk, jaktfrie dager og jaktfrie områder, i samarbeid med grunneierlag i Levanger og Steinkjer, tyder på at det er mulig å ta ut et større antall gjess enn i dag. Om jakten planlegges i tid og rom slik at gjessene til enhver tid har et jaktfritt område, felles flere gjess per jakttur (Jensen 2014, Fredriksen & Sundt 2015).

For å få til en bærekraftig forvaltning av kortnebbgåsbestanden er det viktig å få kunnskap om hva som motiverer grunneiere til å delta i grunneierlag eller andre samarbeidsordninger for å tilrettelegge for gåsejakt. Målet med spørreundersøkelsen som her rapporteres var å få en bedre oversikt over eksisterende jaktorganisering i de aktuelle kommunene og muligheter og begrensninger i grunneiersamarbeid for en mer effektiv jakt på kortnebbgås.

2 Metode

Høsten 2014 ble det foretatt en spørreundersøkelse blant grunneiere i kommunene som har kortnebbgjess og gåsejakt om høsten i Nord-Trøndelag; Overhalla, Steinkjer, Inderøy, Verdal og Levanger. Undersøkelsen var elektronisk og ble gjennomført ved hjelp av det nettbaserte programmet "Enalyzer". Undersøkelsen er meldt til personvernombudet for forskning³ i henhold til rutine ved slike undersøkelser.

1034 grunneiere ble invitert gjennom e-post til å delta i undersøkelsen.⁴ 58 grunneiere ga tilbakemelding om at de ikke ønsket å delta. En del av dem som avslo invitasjonen ga tilbakemelding om at undersøkelsen ikke var relevant for dem da det verken var gås eller gåsejakt på deres landbruksområder om høsten. Det ble sent ut én purring. Til sammen deltok 323 grunneiere i undersøkelsen, som tilsier en svarprosent på 31 %. Av disse svarte 131 at det ble jaktet gås på deres eiendom. Vi vurderer dette for å være en akseptabel svarprosent da svarene gir informasjon fra en betydelig andel av grunneiere i Nord-Trøndelag som har gåsejakt på sine jordbruksarealer.

Spørreskjemaet tok om lag 10 minutter å besvare dersom alle spørsmål ble besvart. Antall spørsmål som ble besvart varierte etter hvorvidt det var gåsejakt på jordbrukseiendommene eller ikke. Spørsmålene var inndelt i ulike temaer; bakgrunnsinformasjon om informant, status for gåsejakt (om det var noen former for organisering/tilrettelegging eller ikke), synspunkter på gåsejakt og forvaltningen av kortnebbgåsbestanden. De fleste spørsmålene hadde lukkede svarkategorier hvor respondentene tok stilling til et sett av svaralternativer. Noen spørsmål var åpne slik at respondentene kunne skrive inn sine svar. Spørsmålene ble utarbeidet i samarbeid med lokale grunneiere og Fylkesmannens miljøvernnavdeling i Nord-Trøndelag. I tillegg har intervjuer med grunneiere dannet grunnlaget for spørsmålene.

Siden det var valgfritt å svare på de enkelte spørsmålene varierer antallet respondenter (N) som har besvart de enkelte spørsmålene. Antall svar framkommer i rapportens tabeller og figurer.

Svarene er analysert ved hjelp av frekvensdiagrammer og krysstabeller. Programmene Enalyzer, XL og SPSS er benyttet for å tilrettelegge resultatene. De fem kommunene er gjennomgående brukt som uavhengig variabel i analysene. Det er stor variasjon i antallet respondenter mellom kommunene (fra 27 respondenter i Overhalla til 110 respondenter i Steinkjer), noe som innebærer at N i enkelte krysskjøringer kan bli veldig liten og dermed vanskelig å trekke slutninger og generalisere ut i fra statistikken. Svarene har likevel stor

³ Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD)

⁴ Kontaktinformasjon til grunneiere i de fem kommunene ble formidlet av Landbruksregisteret etter avtale.

verdi da de samler sett gir et klart bilde av grunneieres synspunkter på gåsejakt og ulike sider ved forvaltningen av kortnebbgåsbestanden.

Figur 4. Høstede kornåkrer er viktige områder for både gåserast og gåsejakt i Nord-Trøndelag (Foto: Ingunn M. Tombre).

3 Grunneiere som deltok i spørreundersøkelsen

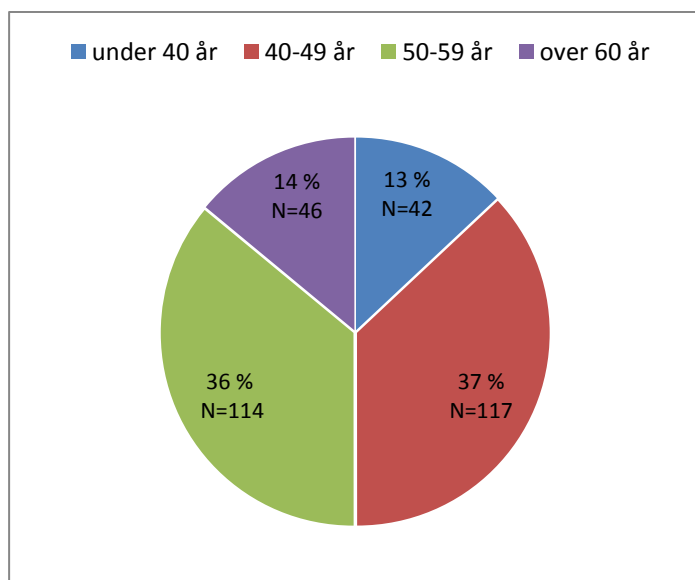
Til sammen deltok 323 grunneiere fra kommunene Overhalla, Steinkjer, Inderøy, Verdal og Levanger (Tabell 1).

Tabell 1. Respondenter i grunneierundersøkelsen fordelt på kommuner.

Kommuner	Antall respondenter (N)
Steinkjer	N=110
Levanger	N=93
Verdal	N=52
Inderøy	N=41
Overhalla	N=27
Tilsammen	N=323

Det var flest menn som besvarte undersøkelsen (93 %),⁵ de fleste var i aldersgruppen 40-59 år (73 %).

Figur 5. Aldersfordeling på respondenter.

⁵ 23 kvinner deltok i undersøkelsen. 4 svarte ikke på spørsmål om kjønn.

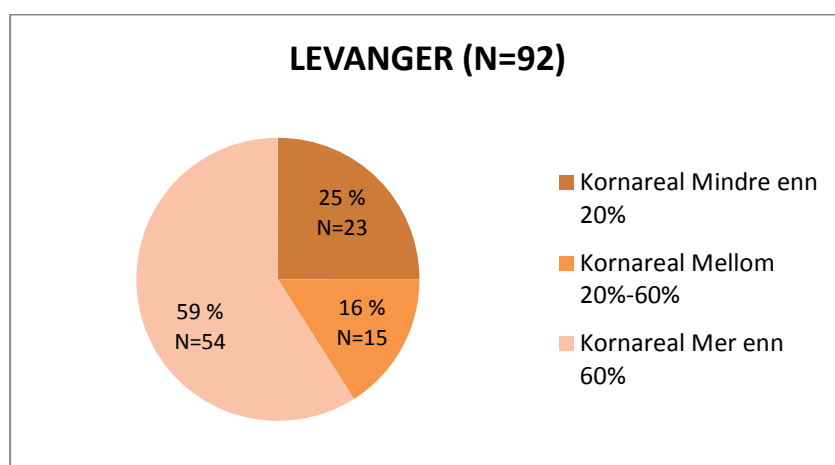
4 Jordbruksarealene

Innledningsvis stilte vi spørsmål om grunneiers jordareal, andel leiejord og andel kornarealer, for å få fram en grov fordeling av respondentene ut i fra bruksstørrelse og type drift. Blant de 320 som svarte, disponerte 101 (32 %) mindre enn 200 dekar, 171 (53 %) disponerte et dyrket areal på mellom 200-600 dekar, mens 48 (15 %) disponerte mer enn 600 dekar.

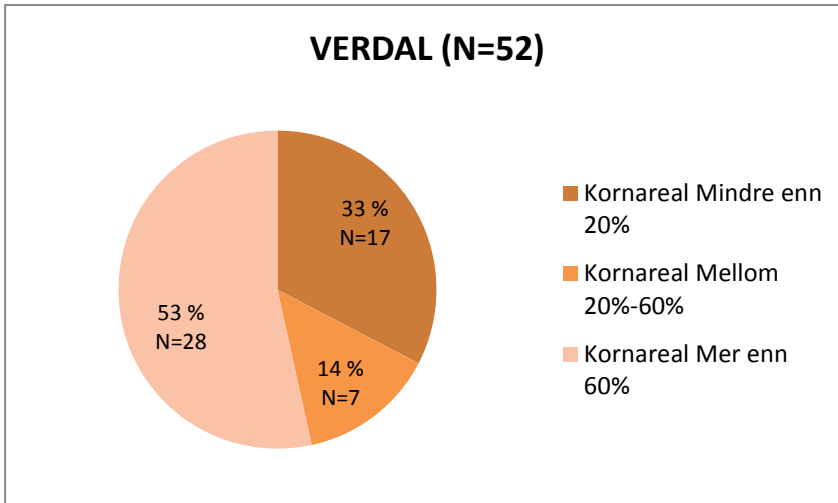
Andel leiejord har relevans for tilrettelegging av jakt siden uklarheter omkring jaktrett på leide arealer i noen tilfeller kan komplisere grunneiersamarbeid om jakt på større sammenhengende arealer. Mer enn halvparten (53 %) av grunneierne svarte at de leide areal, en fjerdedel oppga at leide arealer utgjorde mer enn 30 % av areal i drift. For de fleste som deltok i undersøkelsen utgjør korn en større andel av jordbruksarealet enn gress; (figur 6). For 52 % av respondentene utgjør kornareal mer enn 60 % av jordbruksarealet.

Siden gåsejakt i Nord-Trøndelag stort sett foregår på kornåkre, gjerne på større sammenhengende kornarealer, kan det være relevant å sammenligne andelen korn og gress i kommunene. Levanger har størst andel grunneiere med mer enn 60 % korn på gårdens arealer (59 %), i Verdal, Steinkjer og Inderøy er det om lag halvparten og 35 % i Overhalla. Dette er illustrert i figurene nedenfor:

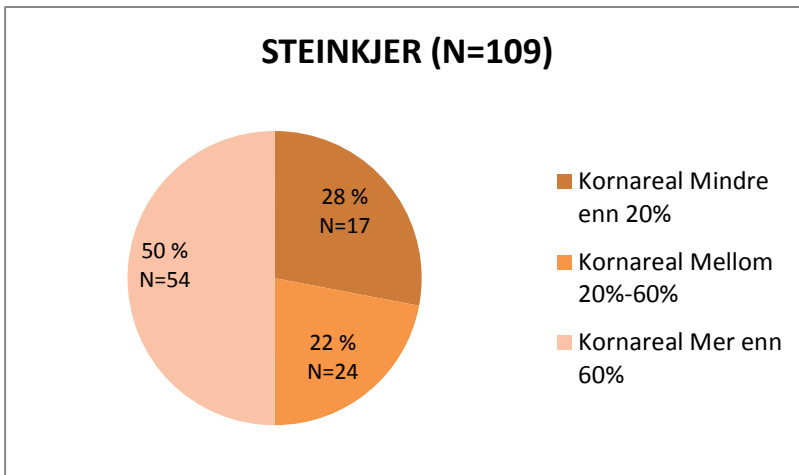
Figur 6. Korndyrking, respondenter hjemmehørende i Levanger kommune.

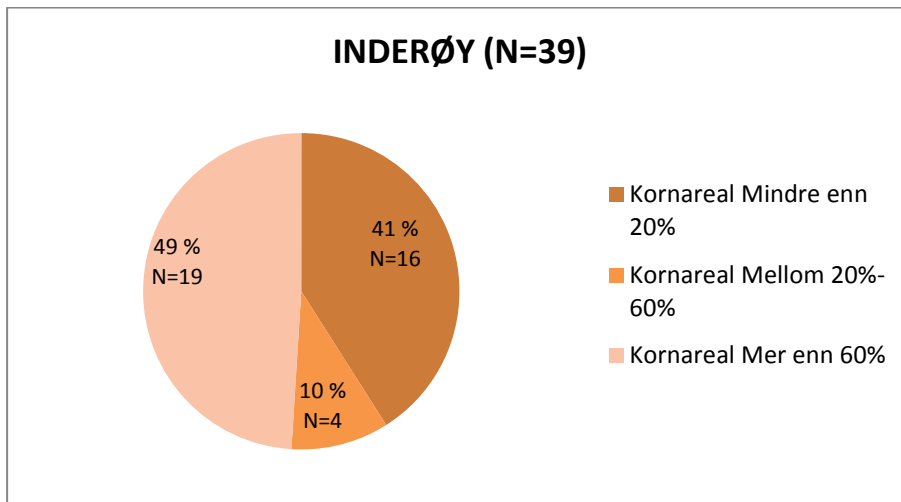
Figur 7. Korndyrking, respondenter hjemmehørende i Verdal kommune.

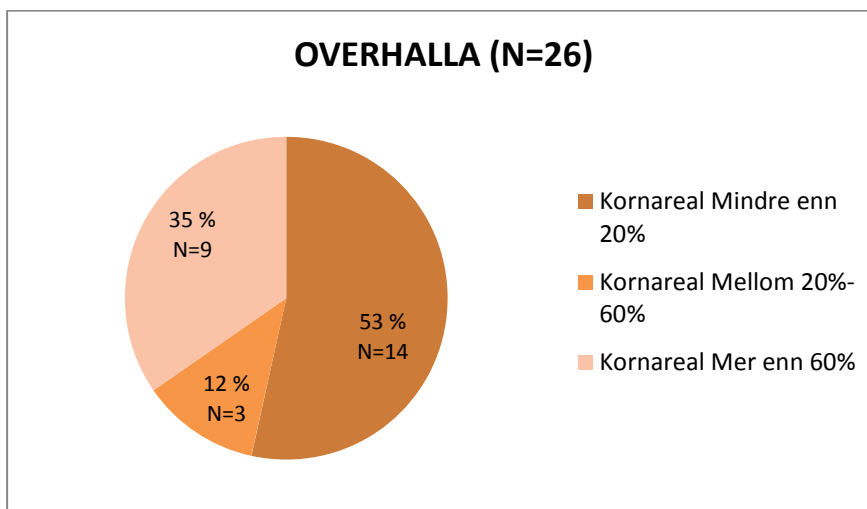
Figur 8. Korndyrking, respondenter hjemmehørende i Steinkjer kommune.

Figur 9. Korn dyrking, respondenter hjemmehørende i Inderøy kommune.

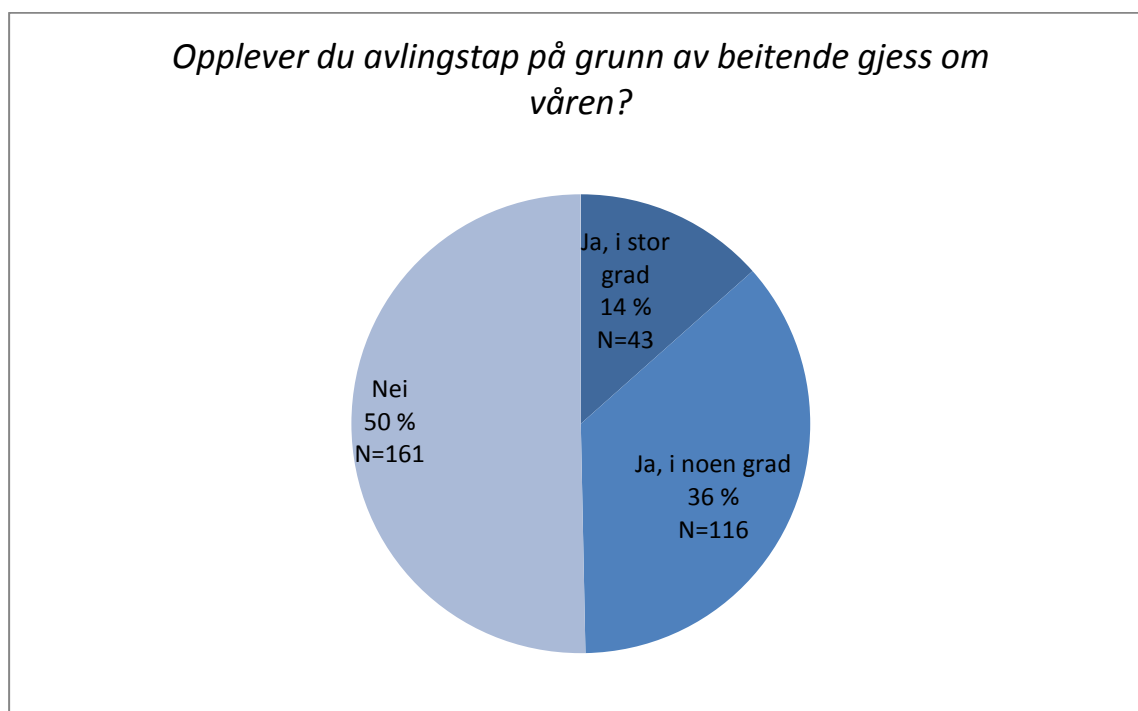
Figur 10. Korn dyrking, respondenter hjemmehørende i Overhalla kommune.

5 Gjessenes bruk av jordbruksarealene vår og høst

For å få fram hvorvidt gjessene beiter på de samme områder vår og høst, spurte vi grunneierne først om hvorvidt de opplevde avlingstap på grunn av beitende gjess om våren. Halvparten av grunneierne (159 av 320) svarte at de opplever avlingstap; 14 % i stor grad og 36 % i noen grad (Fig. 11). Den andre halvparten (161 grunneiere) svarte at de ikke hadde avlingstap.

Figur 11. Avlingstap om våren pga. beitende gjess. N=320.

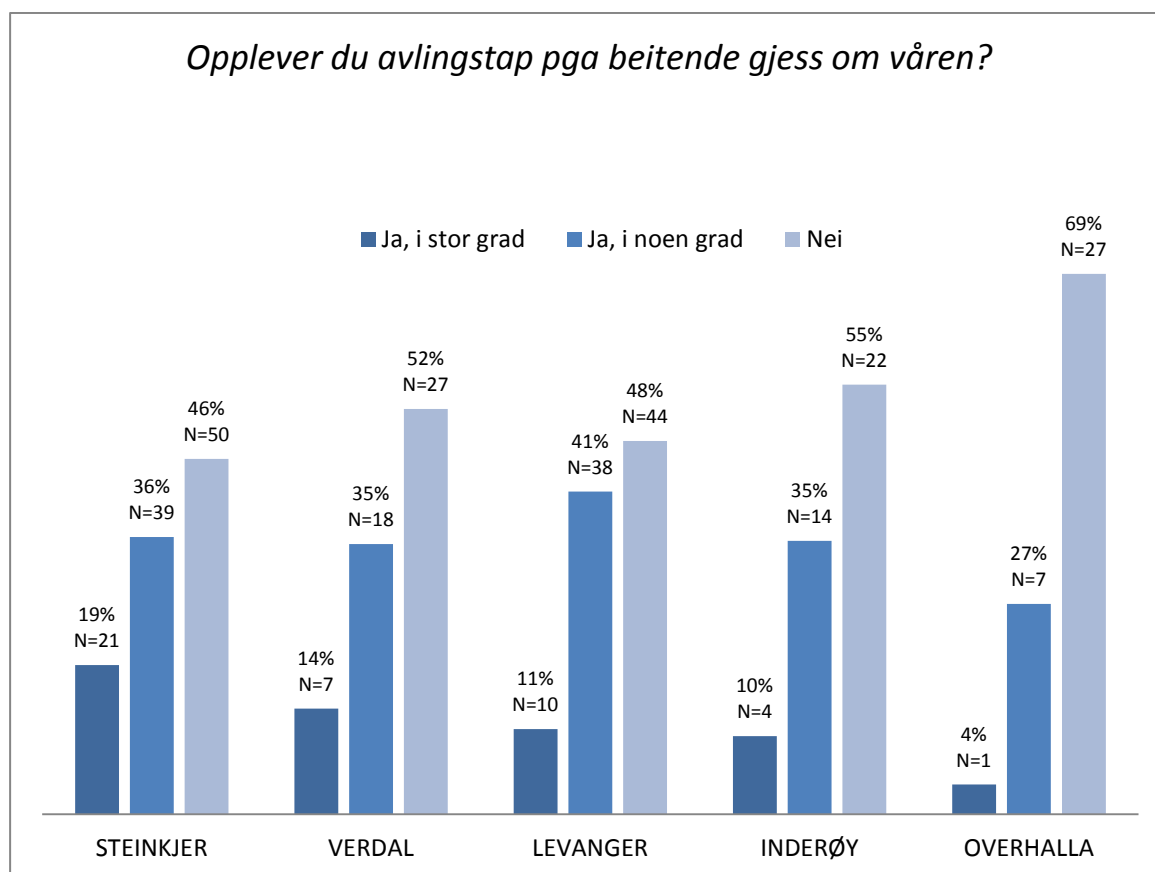
Når avlingstapet sammenlignes på store og små bruk, ser vi at store bruk med jordbruksareal på over 600 dekar er mest utsatt for *store* avlingstap om våren. Andelen bruk som opplever avlingstap *i noen grad* er ca 40 % for respondenter med areal fra 200 dekar og oppover. Respondenter med lite areal opplever minst avlingstap.

Det er de som har 40-80 % gressareal som har størst avlingstap.

Dersom vi sammenligner avlingstapet i de fem kommunene ser vi at omlag halvparten av grunneierne som svarte på undersøkelsen i Levanger, Steinkjer, Verdal og Inderøy har avlingstap om våren på grunn av beitende gjess (henholdsvis 52, 55, 49 og 45 %) (Fig. 13). I Overhalla rapporterer 31 % om avlingstap om våren.

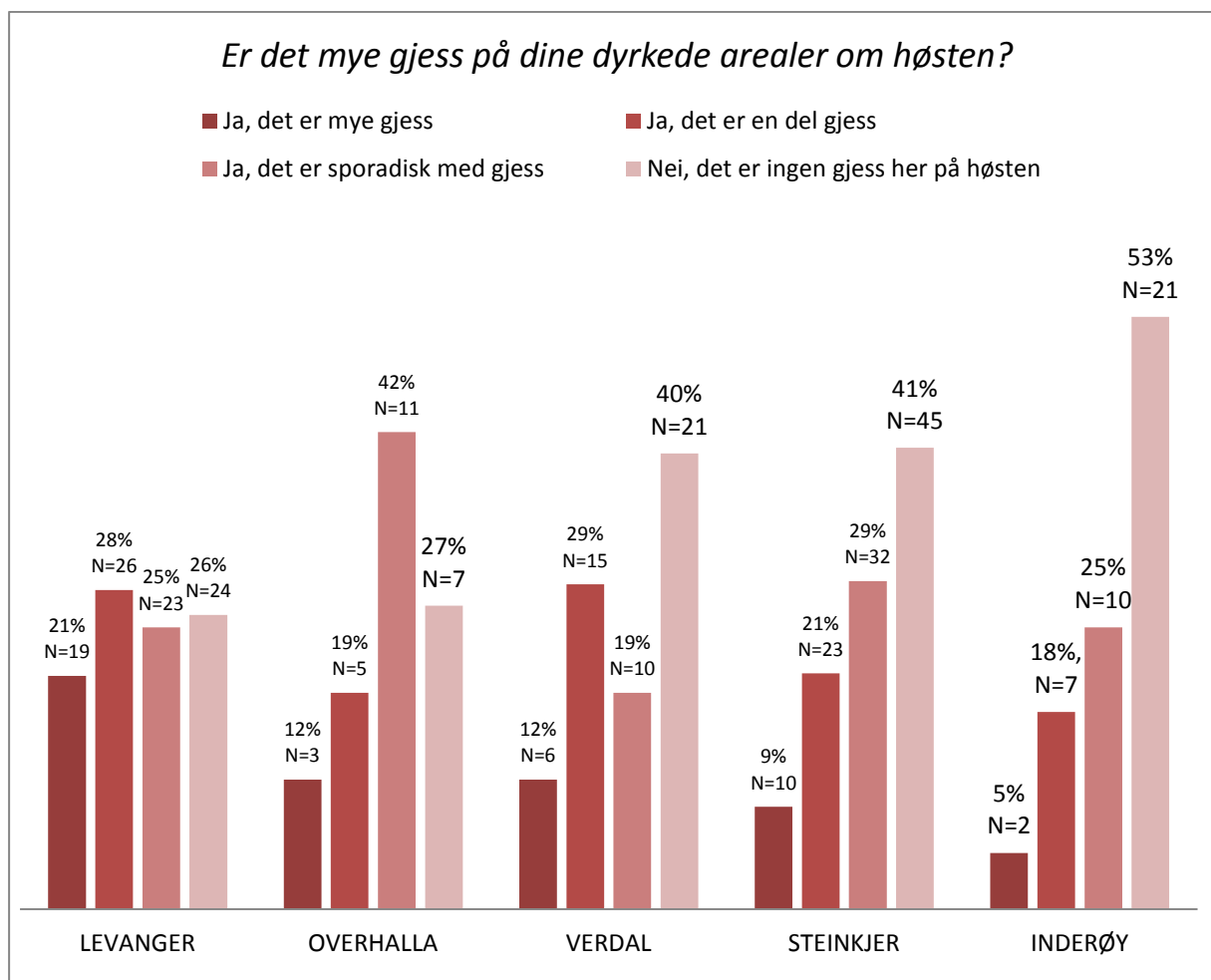
Det er størst andel grunneiere med avlingstap i Levanger og Steinkjer der mer enn halvparten svarer at de opplever tap i stor eller noen grad. I Steinkjer rapporterer 21 grunneiere (19 %) at de i stor grad opplever avlingstap. Andelen med avlingstap er lavest i Overhalla (31 %).

Figur 12. Rapportert avlingstap på våren, kommunevis. N=320.

Vi spurte også grunneierne om de hadde mye, en del eller sporadisk med gjess på deres arealer om høsten. I tillegg spurte vi om gjessene utgjorde et problem om høsten. Om høsten beiter gjessene stort sett på stubbåker (Jensen 2014) og gjør derfor liten skade. Noen grunneiere hevder imidlertid at gjessene kan gjøre skade på høsthvete. Flertallet (63 %) av respondentene rapporterer at de har gjess på sine dyrkede arealer på høsten, og 37 % oppgir at de har mye eller en del gjess på sine arealer. Flertallet av dem som har gjess om høsten, oppgir at det også oppholder seg gjess på naboområdene. I figur 13 sammenligner vi svarene fra de fem kommunene.

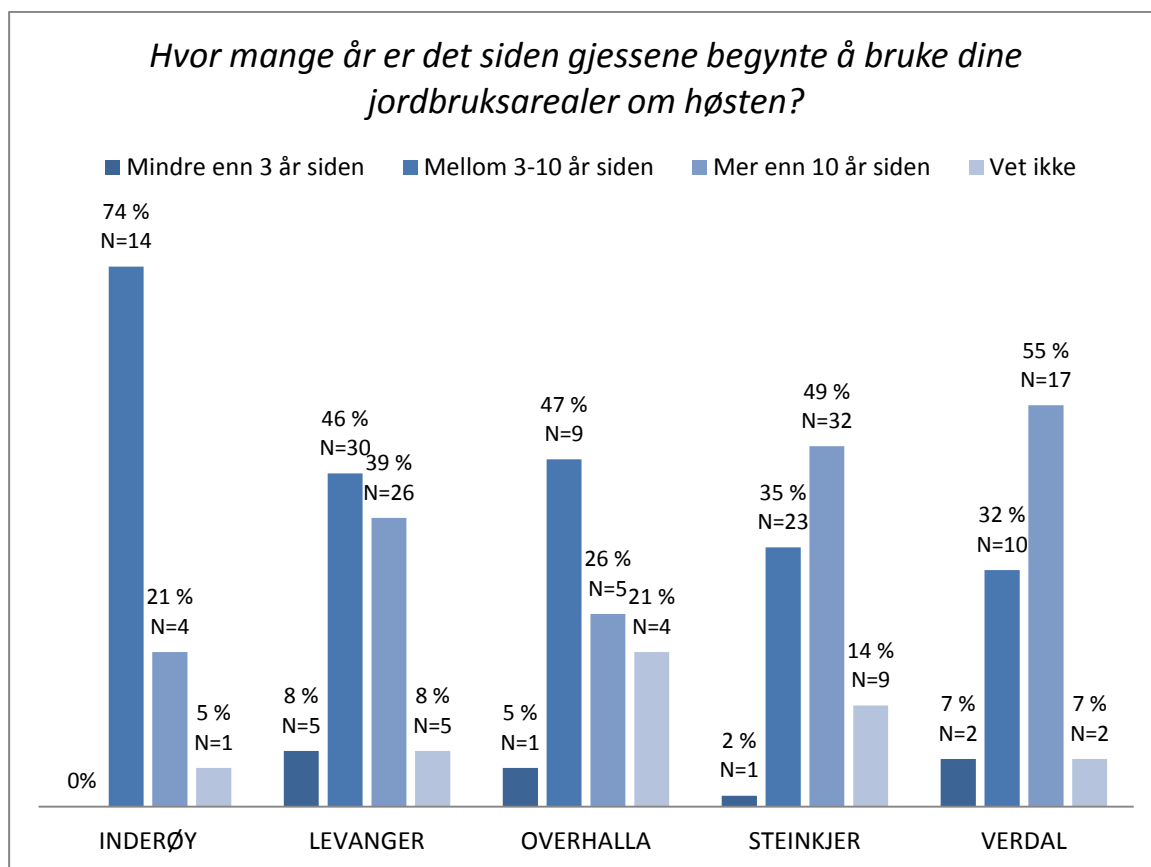
Figur 13. Gjess på jordbruksarealer om høsten, kommunevis. N=320

På spørsmål om grunneier opplever det som et problem at gjessene bruker jordbruksarealene om høsten oppgir 132 (65 %) at det ikke er et problem. Selv om det har vært antatt at gjessenes tilstedeværelse om høsten ikke utgjør et problem for landbruket, oppgir 54 grunneiere (27 %) at det er noe problematisk, mens 8 % rapporterer at det i høyeste grad er et problem.

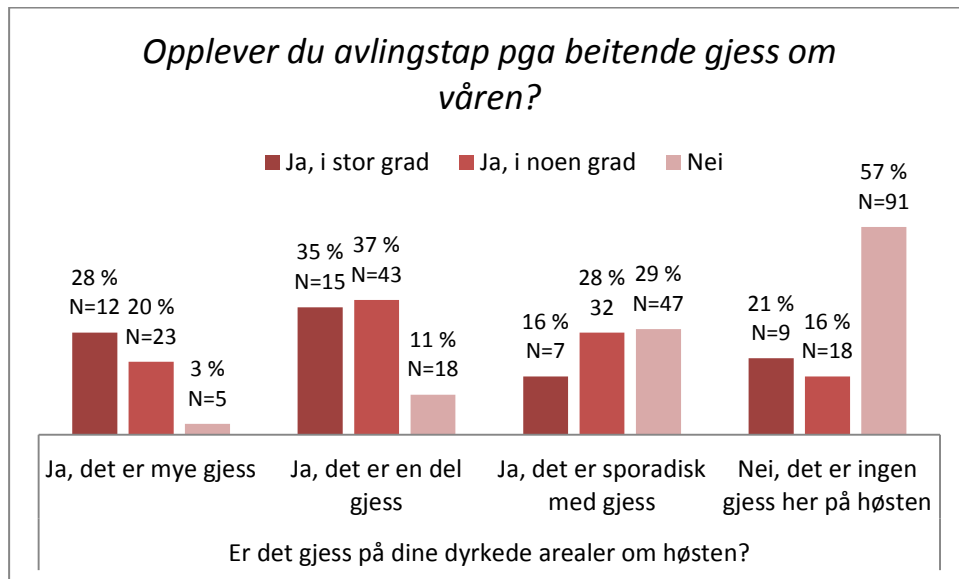
Vi spurte grunneierne hvor lenge gjessene hadde brukt deres eiendom. Blant grunneiere som har gjess om høsten, svarte 43 % at gjessene begynte å bruke arealene for 3-10 år siden, mens 42 % svarte at gjessene begynte å bruke arealene for mer enn 10 år siden. Ni grunneiere (5 %) oppga at gjessene begynte å bruke deres eiendom for mindre enn tre år siden, mens 11 % visste ikke med sikkerhet. Det er noen forskjeller mellom kommunene, som indikerer at gjessene har vært lengst i Verdal, Steinkjer og Levanger, men noe kortere på Inderøy og i Overhalla basert på svarene fra dem som var med i undersøkelsen (Fig. 14).

Figur 14. Hvor lenge gjessene har brukt jordbruksarealer om høsten, kommunevis. N=200

For å se etter mulig sammenheng mellom vår- og høstsituasjonen, ble variablene "Opplever du avlingstap på grunn av beitende gjess om våren" krysset med "Er det gjess på dine dyrkede arealer på høsten" (Fig. 15). Basert på de innkomne svarene finner vi en viss sammenheng, men mange beitende gjess om våren betyr ikke at det nødvendigvis er mange gjess på samme eiendom om høsten.

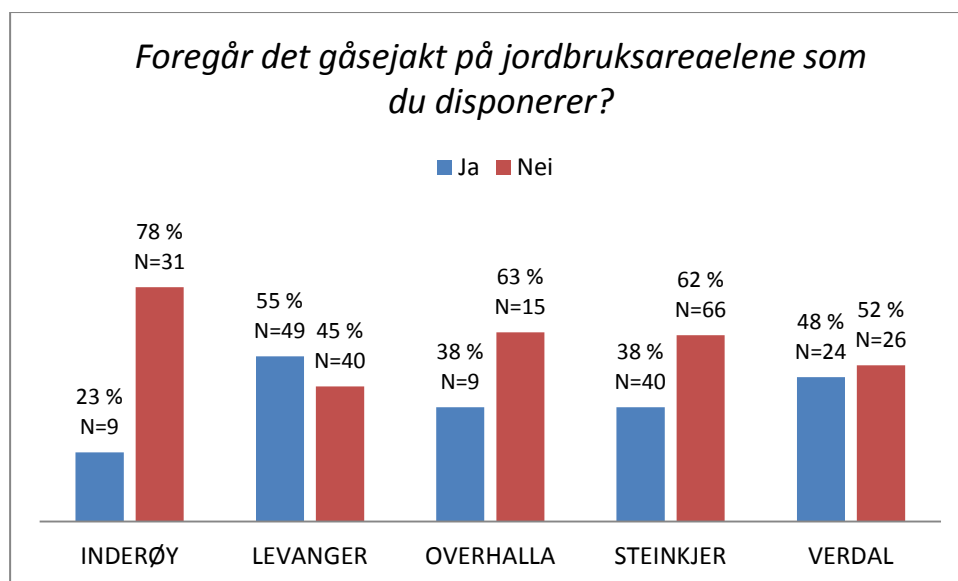
Figur 15. Avlingstap på våren pga beitende gjess og forekomsten av gjess på jordbruksarealer på høsten. N=320.

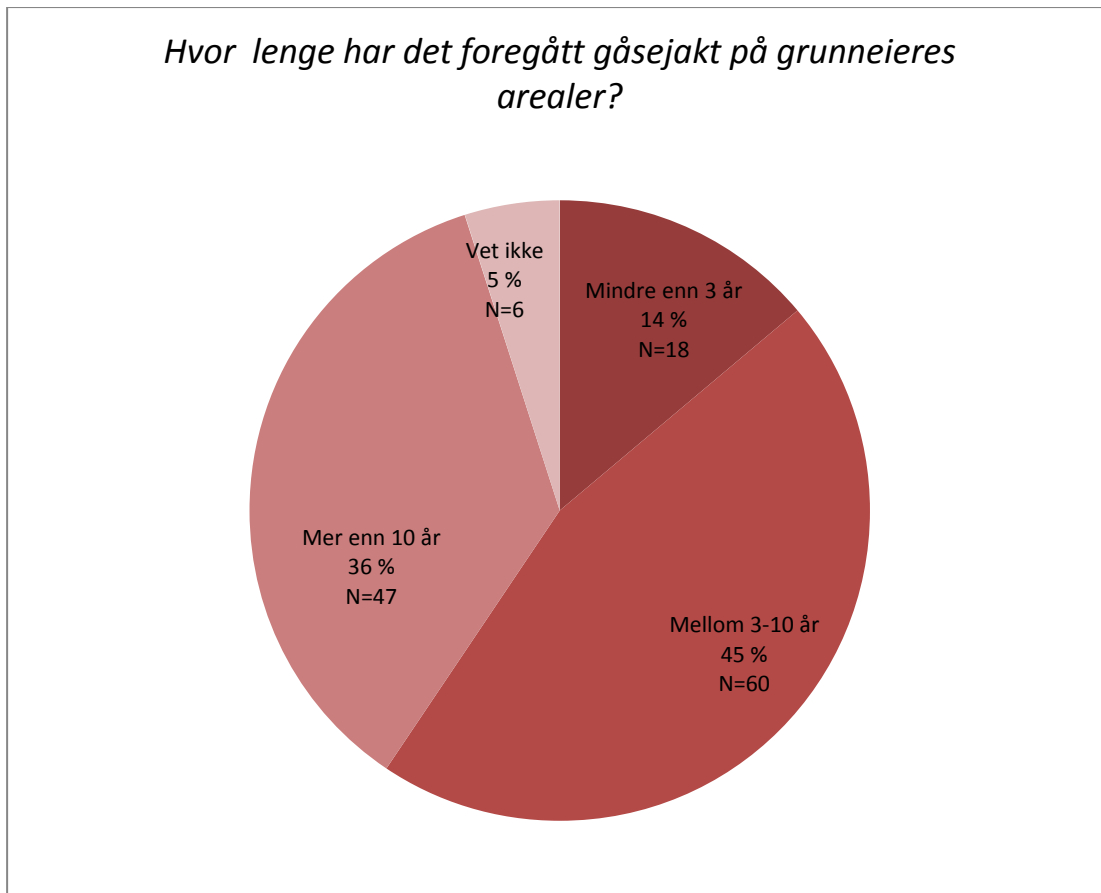
6 Erfaringer med høstjakt

En del av spørsmålene om erfaringer med gåsejakt var kun for de 131 grunneierne (42 %) som har gåsejakt på eiendommen. Vi stilte en rekke spørsmål om bl.a. motivasjonen for å tilrettelegge for jakt og hvordan jakten er organisert. Hensikten var å få bedre oversikt over jaktordninger og jaktpraksis i de fem kommunene og eventuelt ubrukt potensial for grunneierorganisert gåsejakt. Sortert etter kommune er det størst andel grunneiere som har jakt på eiendommen i Levanger og Verdal, minst i Inderøy (Fig 16). Vi spurte hvor lenge jakta hadde foregått på eiendommen, med tanke på om nye jaktområder er tatt i bruk i de siste årene. 18 grunneiere svarte at det var mindre enn 3 år siden man begynte å jakte på eiendommen (Fig. 17).

Figur 16. Høstjakt på gås, kommunevis. N=309.

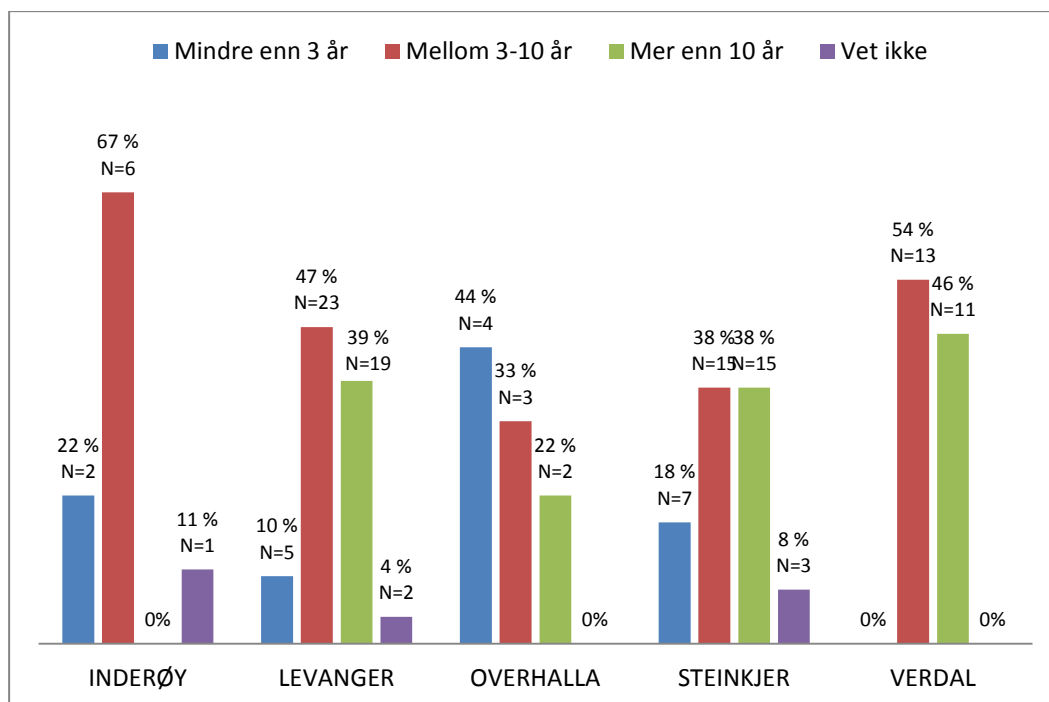
Figur 17. Hvor lenge det har foregått gåsejakt på grunneiernes arealer. N=131.

Spørsmålene skiller ikke mellom hvilken gåseart det jaktes på. De siste 20 årene har det hovedsakelig vært kortnebbgås som har brukt landbruksområdene i Nord-Trøndelag om høsten, men i de siste årene er det blitt flere grågjess (egne upubliserte data).

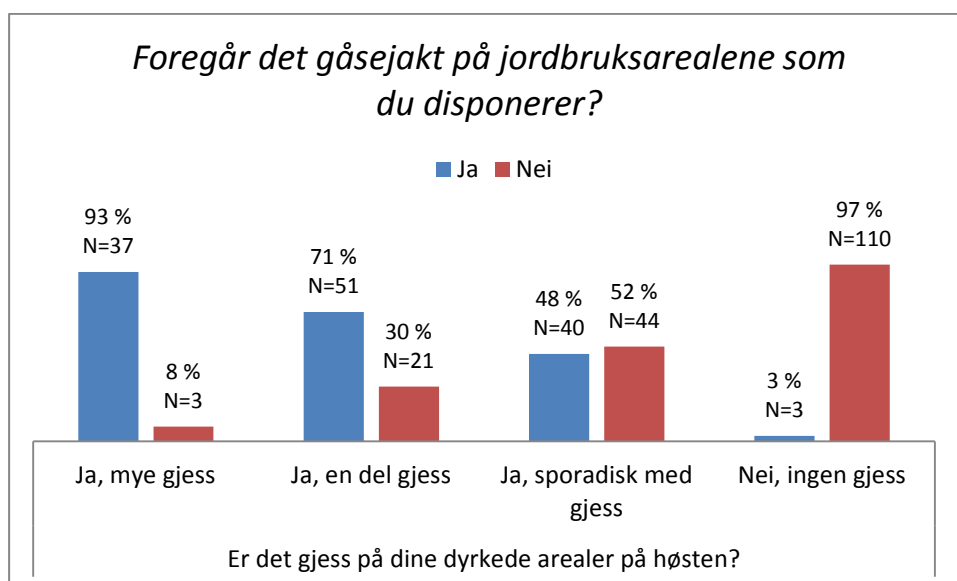
Som figur 18 viser, har mange grunneiere i Verdal (46 %) krysset av for at jakta har foregått i mer enn 10 år. I Levanger krysset 39 % av for det samme.

Figur 18. Hvor lenge det har foregått jakt på grunneieres arealer, kommunevis. N=131

Det foregår jakt på nesten alle arealer hvor det rapporteres om mye gjess, og på 70 % av arealer med en del gjess (Fig. 19).

Figur 19. Forekomst av gjess på høsten og gåsejakt. N=309.

6.1 Hvorfor grunneiere tillater gåsejakt

For å få fram grunneiers motivasjoner for å tilrettelegge for gåsejakt, spurte vi dem som har jakt på sin eiendom (131 grunneiere) om hvorfor de tillater jakt. Flest grunneiere (75 %) svarte at de ønsker å bidra til å redusere kortnebbgåsbestanden for på sikt å redusere beiteskadene om våren (Fig. 20). Nesten like mange oppga etterspørsel fra jegere som en motivasjon, og nesten halvparten oppga at de enten jaktet selv eller hadde venner/slektninger som jaktet gås. Blant dem som svarte på spørsmålet hadde 35 (27 %) inngått avtaler om tilrettelegging for jakt med grunneierlag, og nesten alle som har slike avtaler er fra Levanger (N=23) og Steinkjer (N=10). Svært få oppgir økonomi som en motivasjon, verken ekstraintekt for gårdsbruket eller muligheter for økonomiske ringvirkninger av gåsejakt.

Figur 20. Hvorfor grunneiere tillater gåsejakt på sine jordbruksområder. N=131.

6.2 Hvorfor det ikke foregår gåsejakt på grunneieres jordbruksarealer

Hovedforklaringen til grunneiere om hvorfor det ikke foregår gåsejakt på deres jordbruksarealer er at det ikke finnes gås på områdene om høsten (68 %, N=123). Det er fire grunneiere (1 %) som oppgir at de ikke tillater gåsejakt på sine eiendommer. Disse fire krysset av for følgende grunner til at de ikke tillot gåsejakt:

- *Gåsejakta utgjør en sikkerhetsrisiko for folks og husdyr.*
- *Jakta fører til støy og forstyrrelser tidlig om morgenen.*
- *Mange gåsejegere opptrer uansvarlig og er vanskelig å kontrollere.*
- *Gåsejakt fører til uønsket ferdse på jordbruksområdene.*

I tillegg var det 29 % (N=51) som oppga andre begrunnelser for at det ikke foregår gåsejakt på deres områder. 20 av grunneierne oppgir mangel på interesse fra jegere som årsak til at det ikke drives jakt. Flere grunneiere oppgir praktiske og sikkerhetsmessige grunner til at jordbruksarealene er lite egnet til jakt:

- *"Arealet er lite egnet til jakt, tett bebyggelse o.l."*
- *"Mye av jordbruksarealet med høyt gåsetrykk ligger nært bebyggelse."*
- *"Mye bebyggelse rundt."*
- *"Mye hus rundt jordene og ligger i tilknytning til naturreservat."*
- *"Hytter i nærområdet."*
- *"Det går beitende sau på deler av arealet."*
- *"Det har vært gås innom, men veldig sporadisk. Derfor har det ikke vært aktuelt/interessant å drive jakt på akkurat disse arealene."*
- *"Det er mere gås på andre nærliggende områder."*
- *"Mitt areal henger dårlig sammen med nærliggende områder hvor det er betydelig større konsentrasjoner av gås."*
- *"Fordi gåsa lander og er en kort periode seint på kvelden."*
- *"Jegerne foretrekker andre arealer virker det som."*

Enkelte grunneiere mener også at årsaken til at det ikke jakes på deres arealer er mangel på organisering av jakt, og liten tradisjon for gåsejakt:

- *"Jeg jakter ikke selv, men synes gåsejakten foreløpig er for dårlig organisert og regulert til at jeg vil ha gåsejegere inn på min eiendom. Hvis det kommer inn i et system tilsvarende elgjakten eller rådyrjakten, skal jeg imidlertid vurdere det på nytt, for jeg mener det er for mange gjess og utilstrekkelige erstatningsordninger per nå."*
- *"Det er kanskje for lite samhandling mellom jegere og grunneiere. Det bør legges til rette for store, sammenhengende arealer som blir stilt til disposisjon for jakt."*

- *"Dårlig tilrettelagt for jakt."*
- *"Det har ikke vært noe tradisjon på gåsejakt på Ytterøya tidligere".*

Andre begrunnelser for at det ikke foregår jakt på respondentenes jordbruksarealer er:

- *"Fordi noen tar betaling,"*
- *"Få fugler de to siste årene."*
- *"Ville ikke bli tillatt samtidig med at elgjakt pågår."*
- *"Gåsa har friområde på mine arealer, får tilskudd for å la dem være i fred."*
- *"Har ikke vært et kjempeproblem ennå.", "Ikke noe problem"*
- *"Jeg setter opp hindringer slik at gåsen ikke lander hos meg, spesielt der jeg har høsthvete."*
- *"Naturen bør ikke styres for enhver pris."*

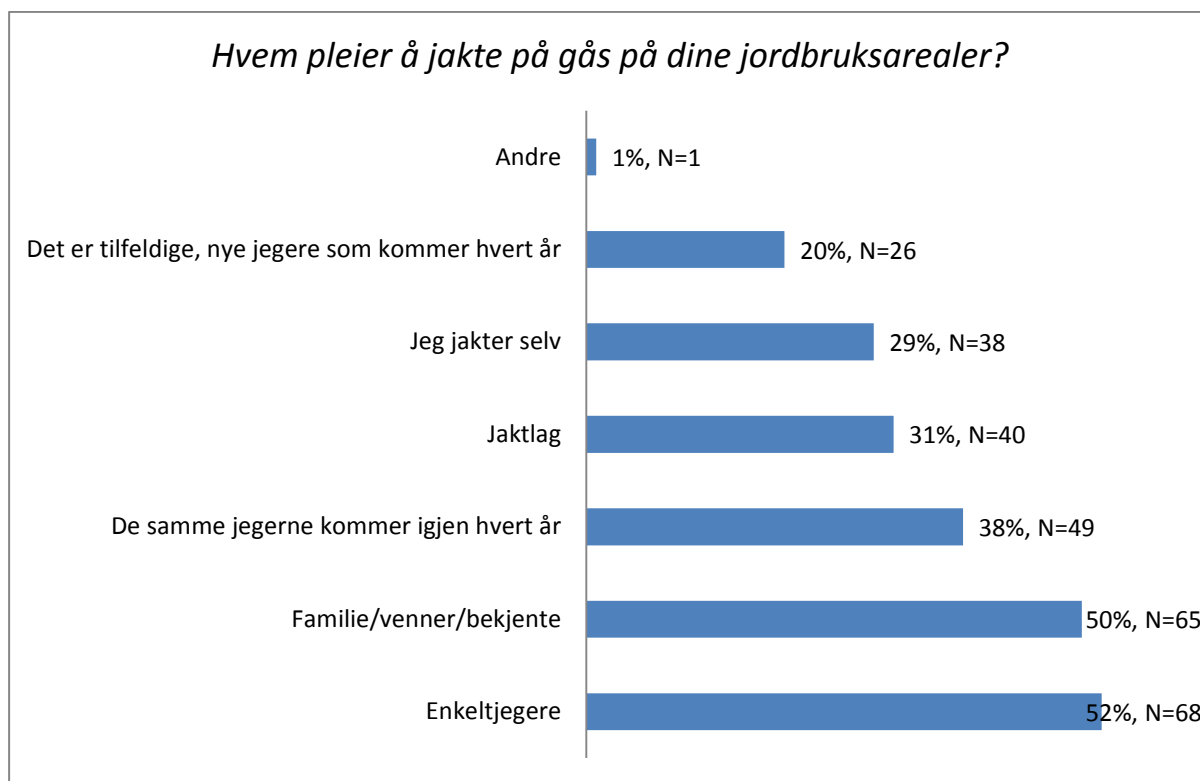
6.3 Hvem som jakter, og hvorvidt det tas betaling for jakta

Det var 287 grunneiere som svarte på spørsmålet om hvem som pleier å jakte gås på jordbruksarealene (Fig 21). Hele 29 % av grunneierne jakter selv, og 50 % oppgir at det er jegere blant familie og nettverk som jakter. Det er flere som oppgir at enkeltjegere jakter på deres eiendom (52 %) sammenlignet med jaktlag (31 %). Mange (38 %) oppgir at de samme jegerne kommer igjen år etter år.

På spørsmål om jegere må betale for å jakte på områdene, som totalt 145 grunneiere svarte på, svarer 70 % (N=91) at alle får jakte gratis. Dette kan til dels ha sammenheng med at familie, venner og bekjente jakter på jordbruksarealene. 25 % (N=32) oppgir at familie og bekjente får jakte gratis. 17 % (N=22) svarer at gåsejegere må kjøpe jaktkort.

Disse resultater viser at det vanligste er å ikke ta betaling for gåsejakt. Jaktretten kan likevel ha en verdi for grunneiere som jakter selv eller ønsker å kunne tilby jakt til slekt og venner. Dette kan ha betydning for grunneiers avveing i forhold til å overlate jaktretten til et grunneierlag. Siden det vanligste er at jakten er gratis, kan det bety at det kan være vanskelig for grunneierlag å ta mer enn symbolsk betaling for jaktkort.

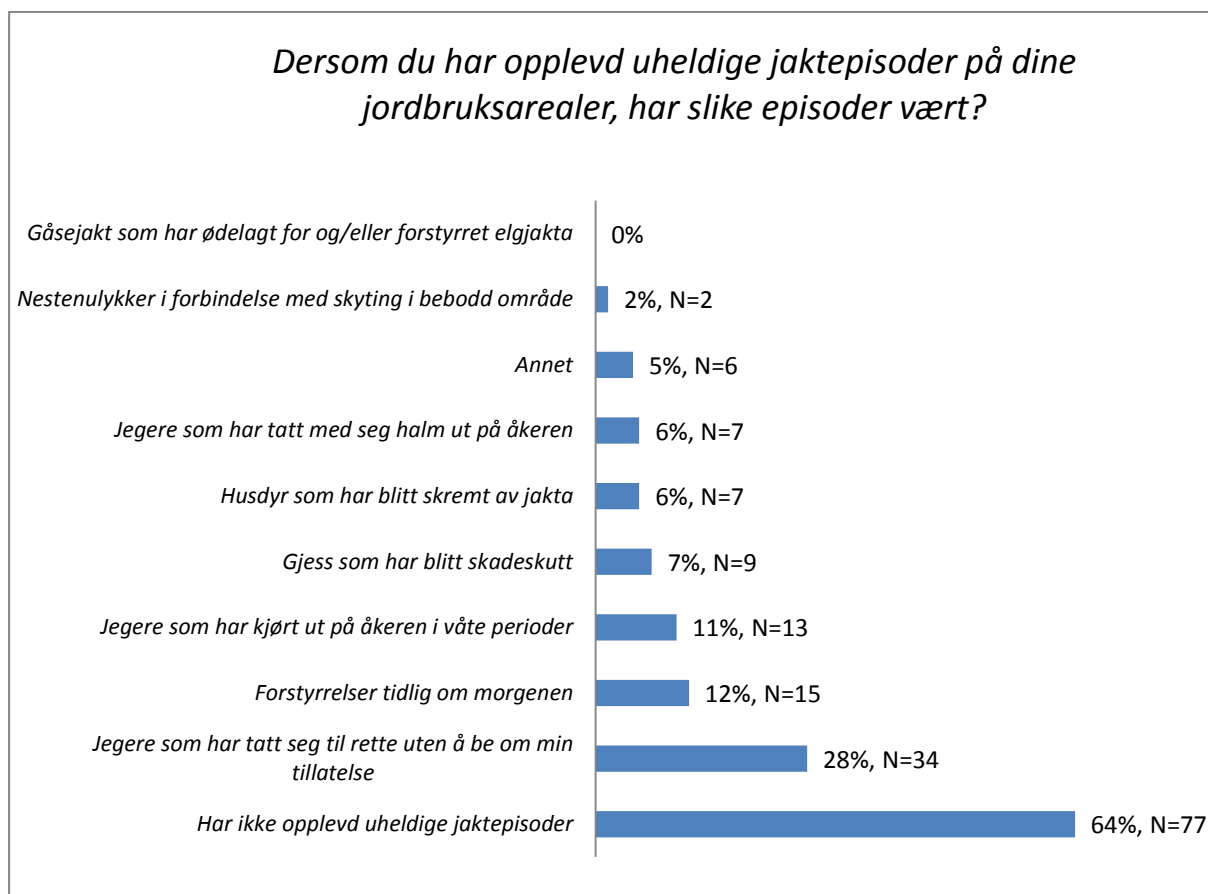
Figur 21. Hvem jakter på jordbruksområdene.

6.4 Uheldige jaktepisoder

Det var 121 grunneiere som svarte på spørsmålet om de hadde opplevd uheldige jaktepisoder. Av disse svarte 44 (36 %) bekreftende (Fig. 22). De vanligste episodene er at jegere tar seg til rette uten tillatelse.

Figur 22. Uheldige jaktepisoder som grunneiere har erfart. N=121.

Seks grunneiere oppgir i tillegg andre uheldige jaktepisoder enn de som kunne krysses av:

- Bruk av kulevåpen (uten sikker bakgrunn mot boligfelt).
- Gjenglemt ammunisjon
- Sjøppel som ikke har blitt ryddet opp

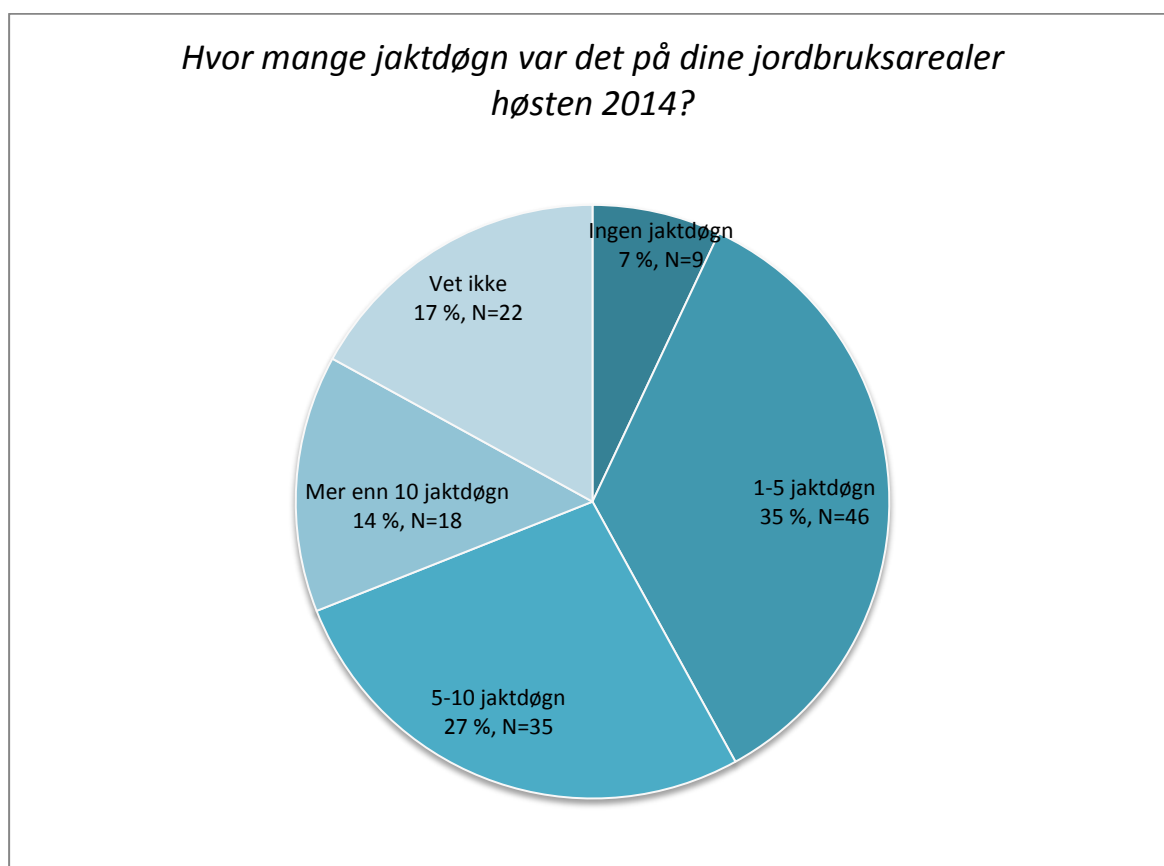
Det er verd å legge merke til at ingen krysset av for at gåsejakt har ødelagt eller forstyrret elgjakta. Dette må sies å være positivt med tanke på gjennomføring av gåsejakt i elgjaktområder, da elgjakt er en veldig populær og tradisjonsforankret jakt i regionen og kan overlape med gåsejakt både i tid og rom.

7 Høstjakta 2014

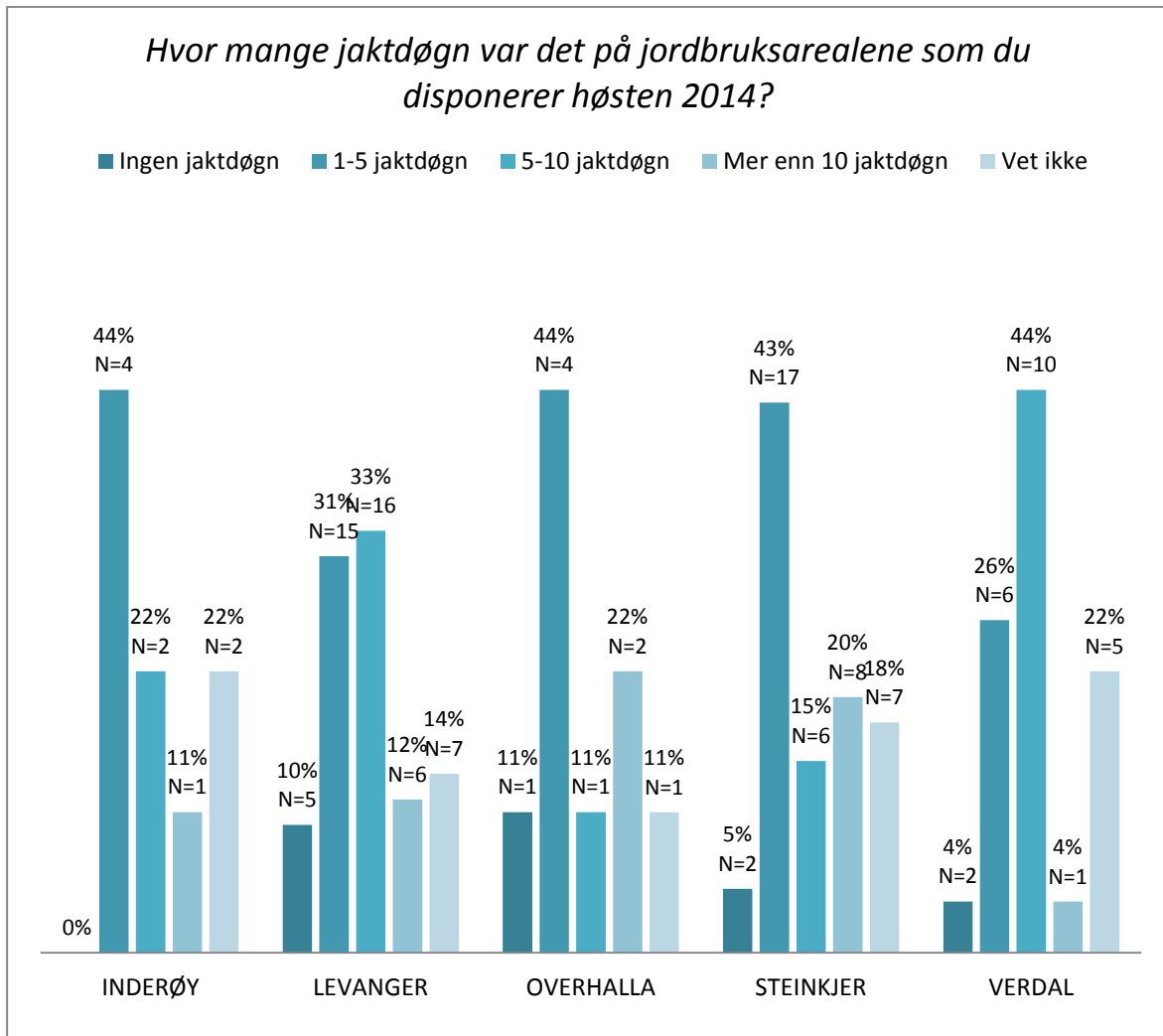
7.1 Jaktdøgn

Omfanget av jakta, og dermed jaktpresset i de ulike områdene, varierer. For å få en oversikt over dette spurte vi grunneierne om antall jaktdøgn på eiendommen i 2014. Av de 130 som svarte var det 22 som oppga at dem ikke viste (Fig. 23). De fleste grunneiere (108 av 130) har derfor oversikt over hvor mye jakt det er på eiendommen. I figur 24 er svarene gruppert etter kommune.

Figur 23. Oversikt over jaktdøgn på grunneiernes jordbruksarealer høsten 2014. N=130.

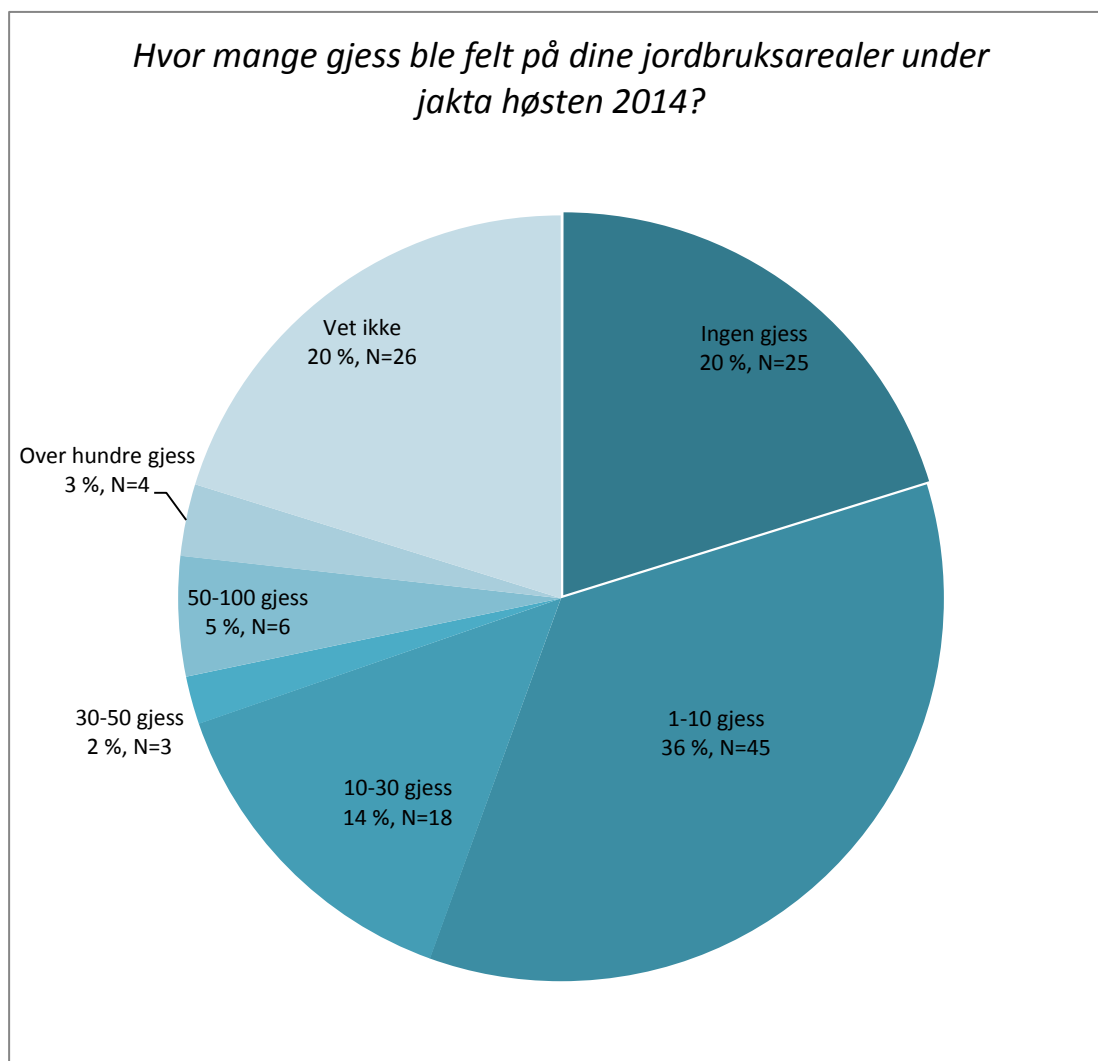
Figur 24. Jaktdøgn på jordbruksarealene, kommunevis. N=130

7.2 Felte gjess

Grunneierne ble også spurt om hvor mange gjess som ble felt på deres jordbruksområder høsten 2014 (Fig. 25). Av de 127 som svarte var de 26 som ikke viste antallet, mens 25 svarte at ingen gjess ble felt. Ti grunneiere oppga mer enn 50 fellinger på eiendommen. 3 prosent av grunneierne (N=4) oppgir at det ble felt mer enn 100 gjess den høsten. Disse var hjemmehørende i Levanger og Steinkjer kommuner (tabell 2).

Figur 25. Antall gjess felt under gåsejakta 2014 på grunneieres arealer. N=127.

Tabell 2: Antall felte gjess, kommunevis.

	INDERØY	LEVANGER	OVERHALLA	STEINKJER	VERDAL	Total
<i>Ingen</i>	22 % (N=2)	15 % (N=7)	25 % (N=2)	31 % (N=12)	9 % (N=2)	20 % (N=25)
<i>1-10 gjess</i>	44 % (N=4)	23 % (N=11)	50 % (N=4)	33 % (N=13)	57 % (N=13)	35 % (N=45)
<i>10-30 gjess</i>	11 % (N=1)	13 % (N=6)	0 % (N=0)	18 % (N=7)	17 % (N=4)	14 % (N=18)
<i>30-50 gjess</i>	0 % (N=0)	4 % (N=2)	0 % (N=0)	3 % (N=1)	0 % (N=0)	2 % (N=3)
<i>50-100 gjess</i>	11 % (N=1)	10 % (N=5)	0 % (N=0)	0 % (N=0)	0 % (N=0)	5 % (N=6)
<i>over 100 gjess</i>	0 % (N=0)	6 % (N=3)	0 % (N=0)	3 % (N=1)	0 % (N=0)	3 % (N=4)
<i>Vet ikke</i>	11 % (N=1)	29 % (N=14)	25 % (N=2)	13 % (N=5)	17 % (N=4)	21 % (N=26)
Total	100 % (N=9)	100 % (N=48)	100 % (N=8)	100 % (N=39)	100 % (N=23)	100 % (N=127)

Grunneiere som svarte "vet ikke" på spørsmålet om antall gjess som ble felt under jakta høsten 2014 kunne også grunngi sitt svar. Noen forklaringer viser at enkelte grunneiere eller grunneierlag har ikke mottatt rapportering fra jegere:

- *"To av jegerne sier de har felt over femti gjess tilsammen. Så er det to andre som jeg ikke har fått klarhet i hvor mye de har felt."*

At grunneiere er med i et grunneierlag som organiserer jakta er også en forklaring på hvorfor de ikke kjenner fangstatistikken på eiendommen sin.

- *"Jeg har ikke fått oversikten fra grunneierlaget enda."*
- *"Det er styret i grunneierlaget som sitter på talla for antall felte gjess på de forskjellige eiendommene."*
- *"Jegerne kjøper kort av grunneierlaget. Har ikke hatt personlig kontakt med jegere i år."*

- *"Grunneierlaget disponerer arealet og har solgt rettighetene til et jaktlag."*

Andre oppgir at de ikke ber om fangstrapporeringer fra jegerne:

- *"Jeg teller ikke gjessene som jegerne skyter."*
- *"Har ikke spurt."*
- *"Krever ikke fangstrapport fra jegerne."*
- *"Har ikke fått noen melding da jeg ikke har krevd det."*

Noen grunneiere gir inntrykk av at de ikke har oversikt over gåsejakta som foregår på arealene deres:

- *"Har ikke kontroll med jakta."*
- *"Jeg har ikke kontroll på hvorvidt jegerne har lykket med å skyte gjess."*

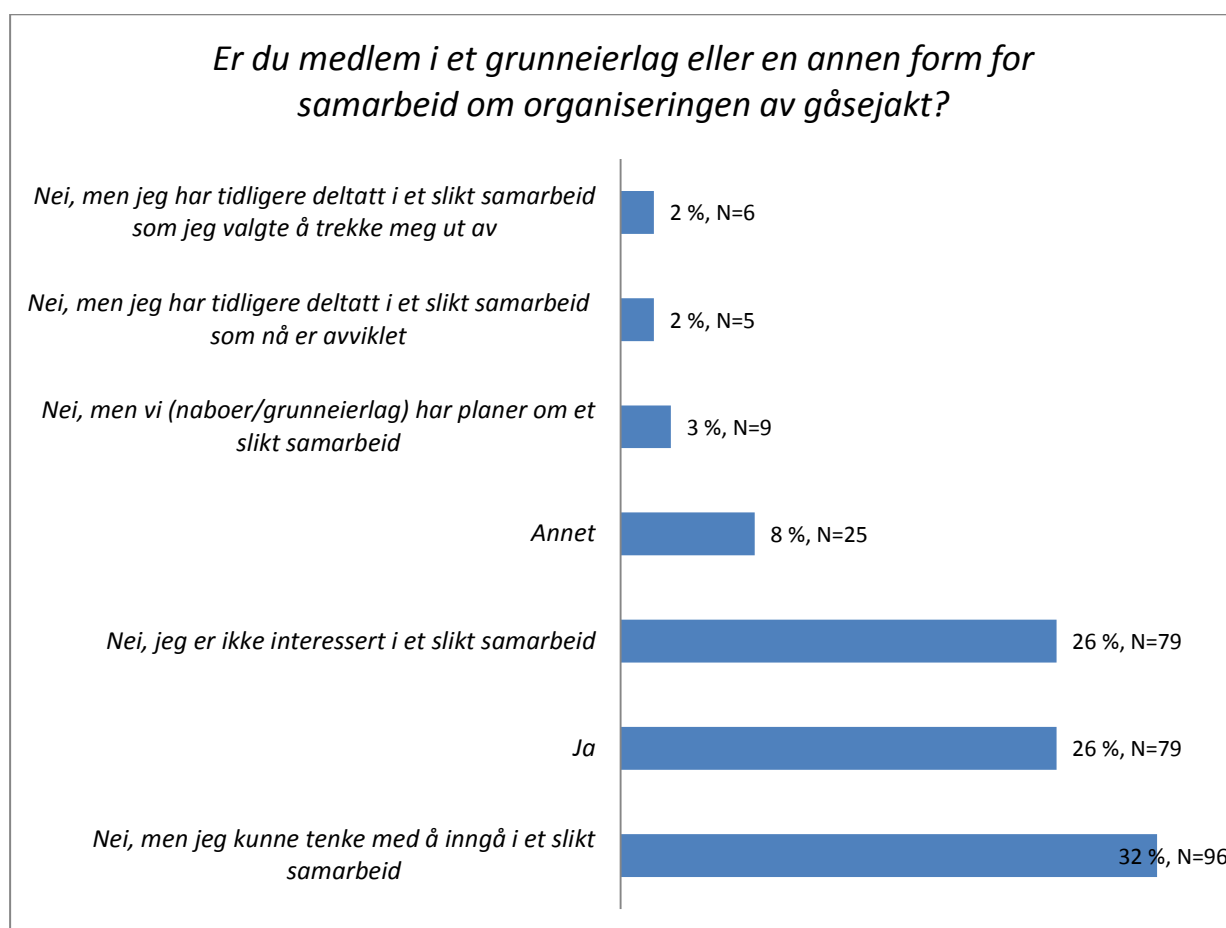
Andre gir mer utfyllende svar over hele høst- og vårsituasjonen, og skriver samtidig ut sin frustrasjon:

- *"Vanskelig å holde oversikt over både jegere og felte dyr. Ikke interessert i jakt selv - ønsker bare at antall gjess på våren reduseres mye. Kan ikke ha høstkorn på grunn av gjess som beiter ned høstkornet på våren. Derfor er høstveteproduksjon kuttet helt ut. Bestanden MÅ kraftig ned!!"*

8 Grunneiersamarbeid om gåsejakt

En fjerdedel av respondentene (N=79) svarer at de er medlemmer i et grunneierlag eller en annen form for samarbeid om organisering av gåsejakt (Fig. 26). Av dem som ikke var med i et slikt samarbeid er det 79 (26 %) som svarer at de ikke er interessert i et slikt samarbeid, mens 96 (32 %) svarer at de er interessert i det. Svarene tyder på at det er et potensial for økt organisering og tilrettelegging for gåsejakt i regionen. Ni grunneiere oppga at de hadde planer om samarbeid.

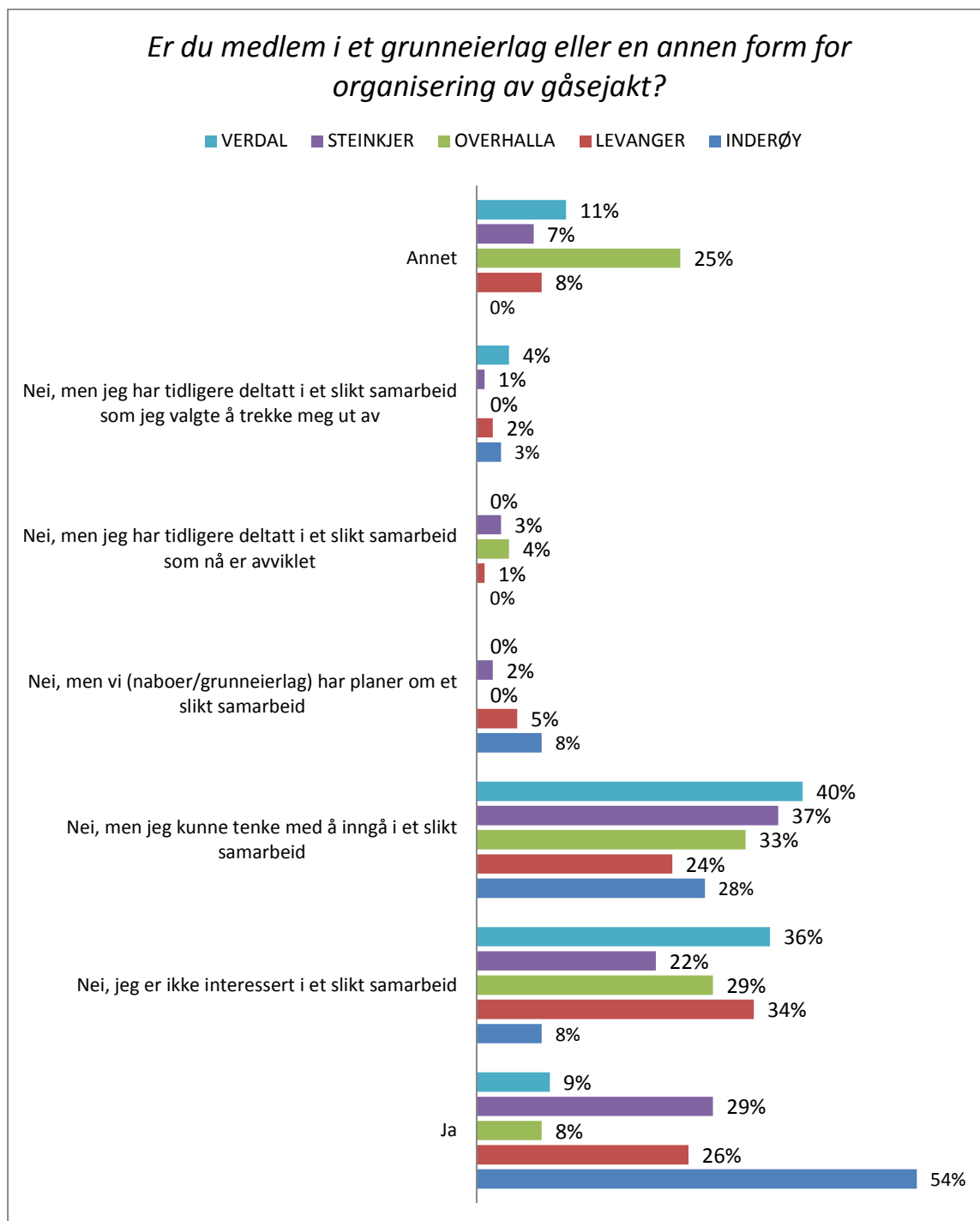
Figur 26. Medlemskap i grunneierlag eller annet organisert samarbeid om gåsejakt. N=299.

Når tallene splittes kommunevis, kommer det fram at Inderøy kommune har den største andelen grunneiere som er med i et samarbeid om gåsejakt (54 %). Her kan sammenligning mellom kommunene være misvisende, siden det jaktes lite gås i Inderøy kommune. Et grunneierlag i kommunen har tatt initiativ for å tilrettelegge for gåsejakt, men det har vært få gjess i området om høsten. I Overhalla og Verdal, er henholdsvis 8 og 9 % av grunneierne

tilsluttet grunneierlag som tilrettelegger for jakt(Fig. 26). I Verdal og Steinkjer kunne henholdsvis 37 og 40 % av grunneierne tenke seg å inngå i et slikt samarbeid.

Figur 27. Medlemskap i grunneiersamarbeid om tilrettelegging av gåsejakt, kommunevis.

Grunneierne kunne også skrive inn kommentarer til dette spørsmålet (de som krysset av for "annet"). Flere opplyser at de er med i et grunneierlag, men organisering av gåsejakt inngår ikke som del av lagets arbeid.

Kommentarer fra grunneiere i Levanger kommune:

- *"Ble opprettet et grunneierlag, men har ikke mottatt info fra laget det siste året, så er usikker på statusen her."*
- *"Er ikke aktuelt. For nært bebyggelse."*
- *"Har avtale med Levanger Jeger og Fisk om jakt på arealene som hvert år er til rådighet."*
- *"Har ikke gås på eiendommen."*
- *"Jeg er ikke medlem men har sagt at arealet kan jaktes av organiserte."*

Kommentarer fra grunneiere i Overhalla kommune:

- *"Er ikke medlem av noe organisert samarbeid pga at jeg ikke har gås på mine areal."*
- *"Er medlem i et grunneierlag ja men vi har ikke gåsejakt på agendaen, dessuten er hun fredet hos meg."*
- *"Er medlem i grunneierlag, men laget har ikke hatt noen felles gåsejakt."*

Kommentarer fra grunneiere i Steinkjer kommune:

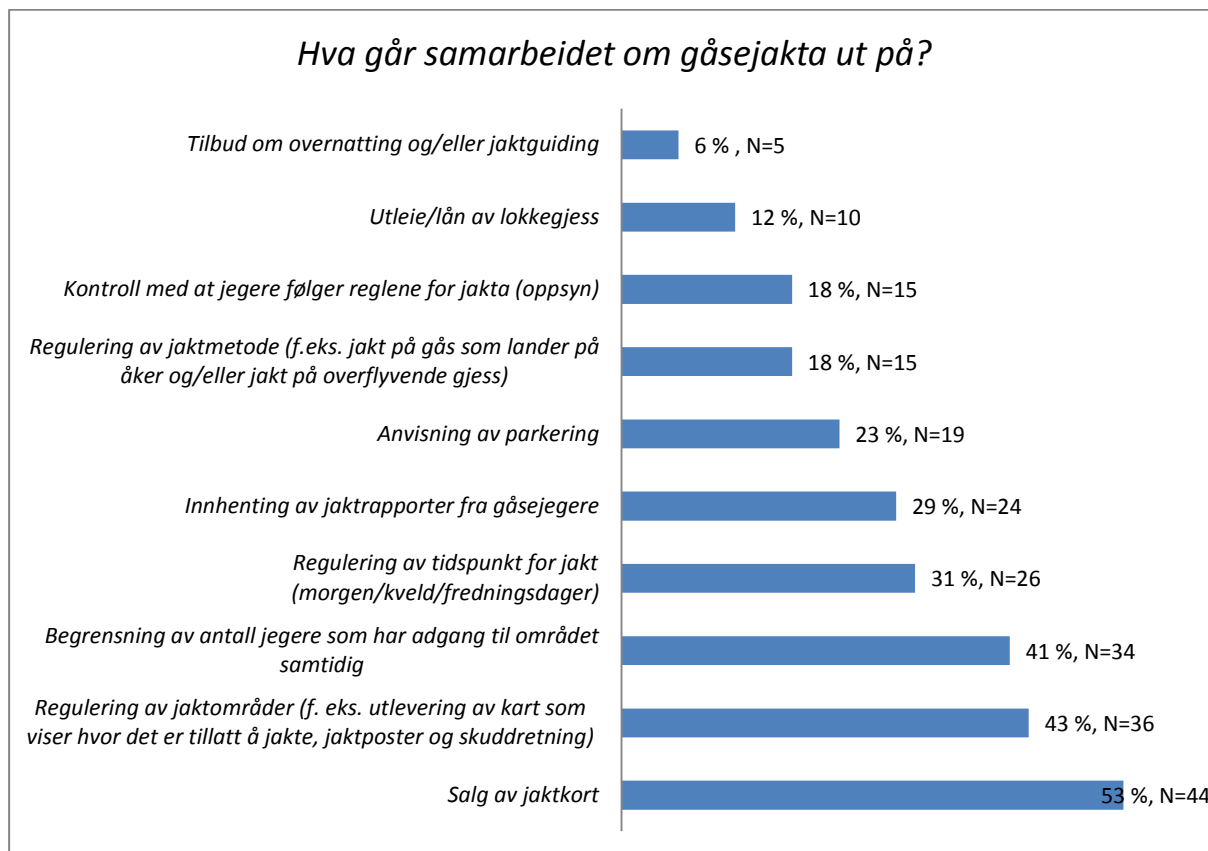
- *"Er medlem av grunneierlag hvor all form for jakt organiseres, men utfordringene våre med gås er ubetydelige og går inn under ordinære småviltkort."*
- *"Er medlem i grunneierlag, men gåsejakt har ikke vært noe problem."*
- *"Grunneierlaget organiserer bare elgjakta."*
- *"Ingen gås."*
- *"Jeg har stilt eiendommen til disposisjon for jakt på gås for flere år siden, men har ikke opplevd at det er utført jakt. Dette var ett møte i regi av kommunen."*
- *"Kan være aktuelt med samarbeid men noen få."*

Kommentarer fra grunneiere i Verdal kommune:

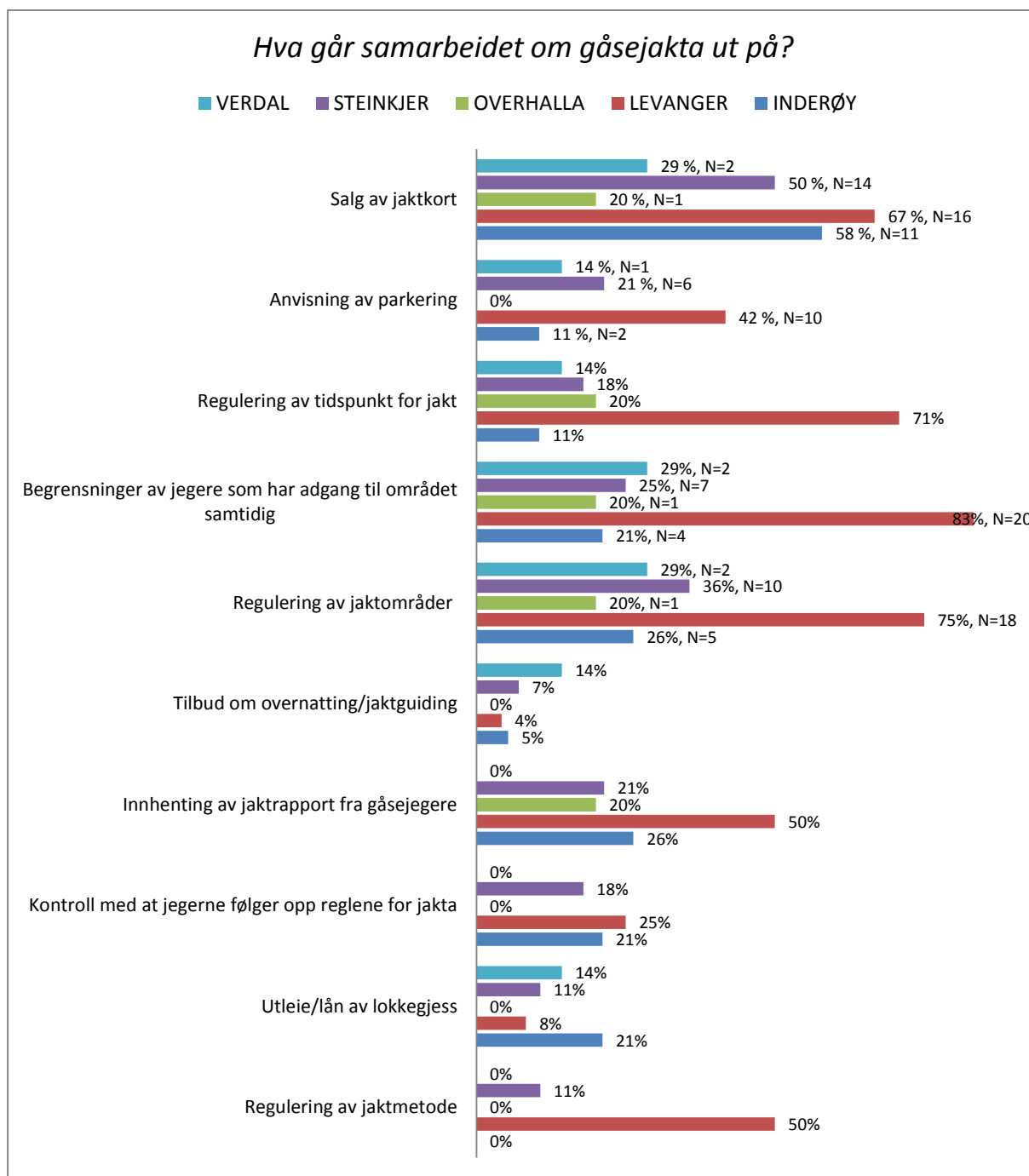
- *"Har ikke gås på eiendommen"*
- *"Har ikke gåsejakt, men elgjakta er organisert gjennom grunneierlag."*
- *"Ikke aktuell problemstilling."*

Vi spurte dem som deltar i et grunneiersamarbeid om gåsejakt om hva dette samarbeidet omfattet av oppgaver og funksjoner. Felles salg av jaktkort nevnes av mer enn halvparten av dem som svarte, men det er stor variasjon i hvor omfattende grunneiersamarbeidet er (Fig. 28). Levanger er kommunen der organisering av gåsejakten har flest funksjoner (Fig. 29).

Figur 28: Hva samarbeidet om gåsejakta går ut på (N=83)

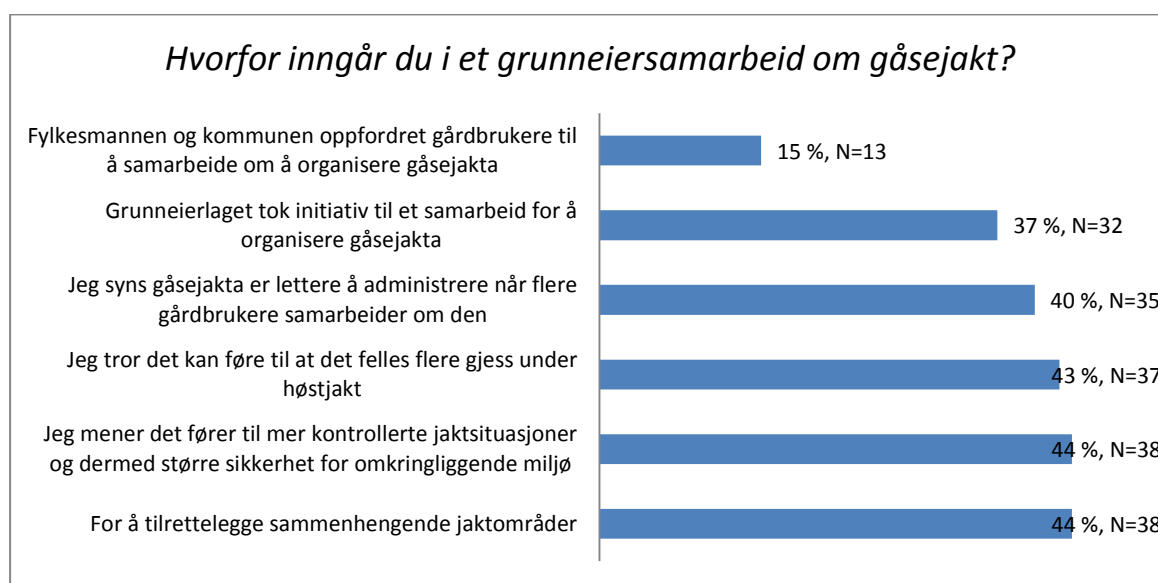

Figur 29. Funksjoner i grunneiersamarbeidet om gåsejakta, kommunevis. N=83

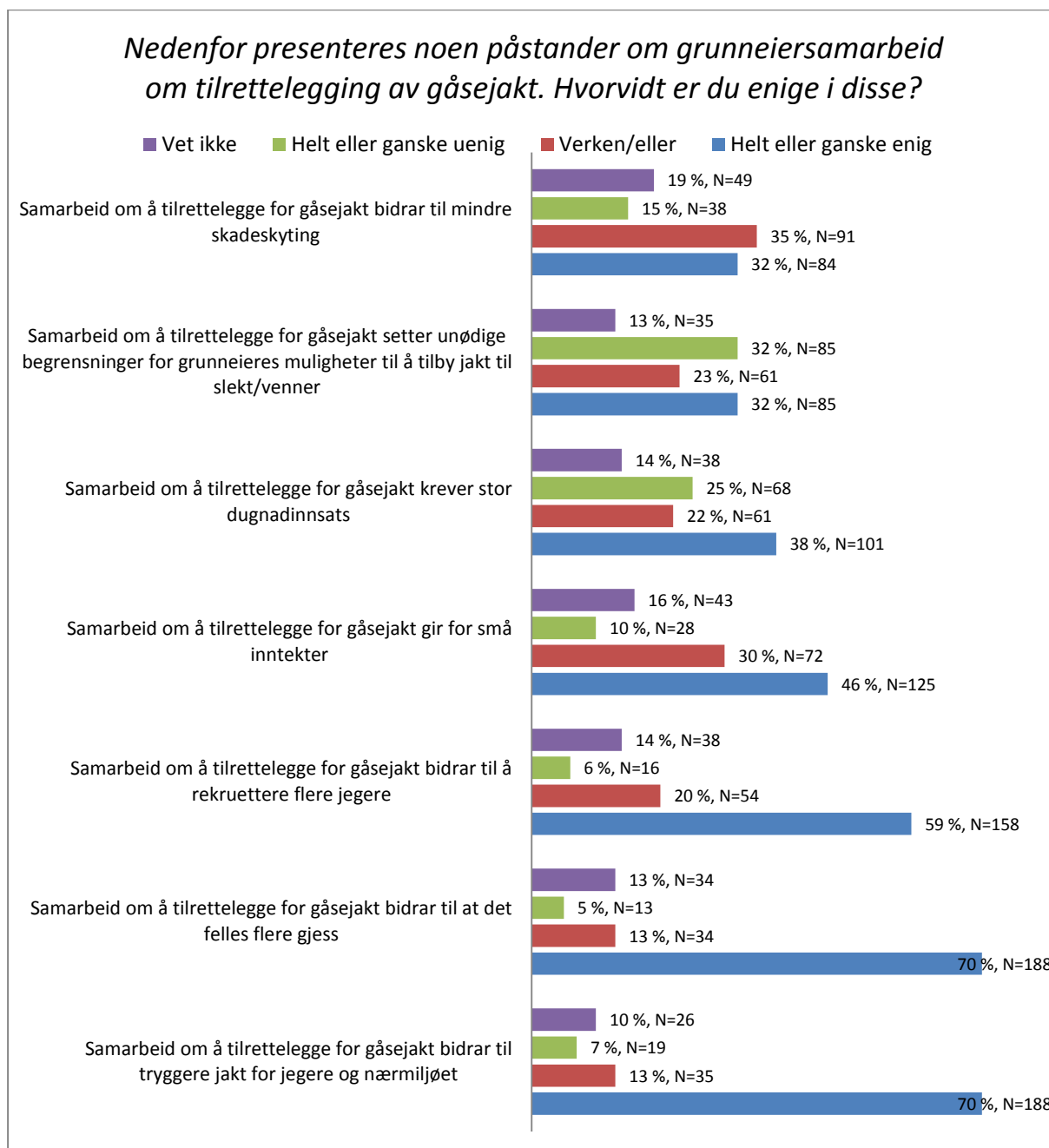
Vi spurte dem som deltar i grunneiersamarbeid om gåsejakt om deres motivasjoner for å delta. 74 grunneiere svarte på spørsmålet (Fig. 30). Respondentene kunne krysse av på flere enn et alternativ. Svarene viser at det er flere årsaker til at grunneiere inngår i et samarbeid. Grunneierne deltar i samarbeidet for å tilrettelegge for sammenhengende jaktområder, for å gjøre jaktsituasjonen sikrere, for å felle flere gjess og for å gjøre jakta lettere å administrere. Bare 13 krysset av for at de samarbeider fordi Fylkesmannen og kommunen har oppfordret til dette.

Figur 30. Årsaker til at grunneiere inngår i et samarbeid om gåsejakt. N=74

For å få et bilde av hvilke synspunkter grunneiere i regionen har på organisering, ba vi dem om å ta stilling til sju påstander om grunneiersamarbeid. Som figuren nedenfor viser (Fig. 31), mente 70 prosent av grunneierne (N=188) at grunneiersamarbeid bidrar til tryggere jakt for jegere og nærmiljøet. Like mange tror at samarbeid vil bidra til at det felles flere gjess. Grunneierne tok også stilling til påstanden om at "*samarbeid om å tilrettelegge for gåsejakt setter unødige begrensninger for grunneieres muligheter til å tilby jakt for slekt og venner*". Blant dem som tok stilling til påstanden, var det 85 som var enige og like mange var uenige. Det tyder på at dette er et spørsmål som det må tas hensyn til i arbeidet med å utvikle grunneiersamarbeidet.

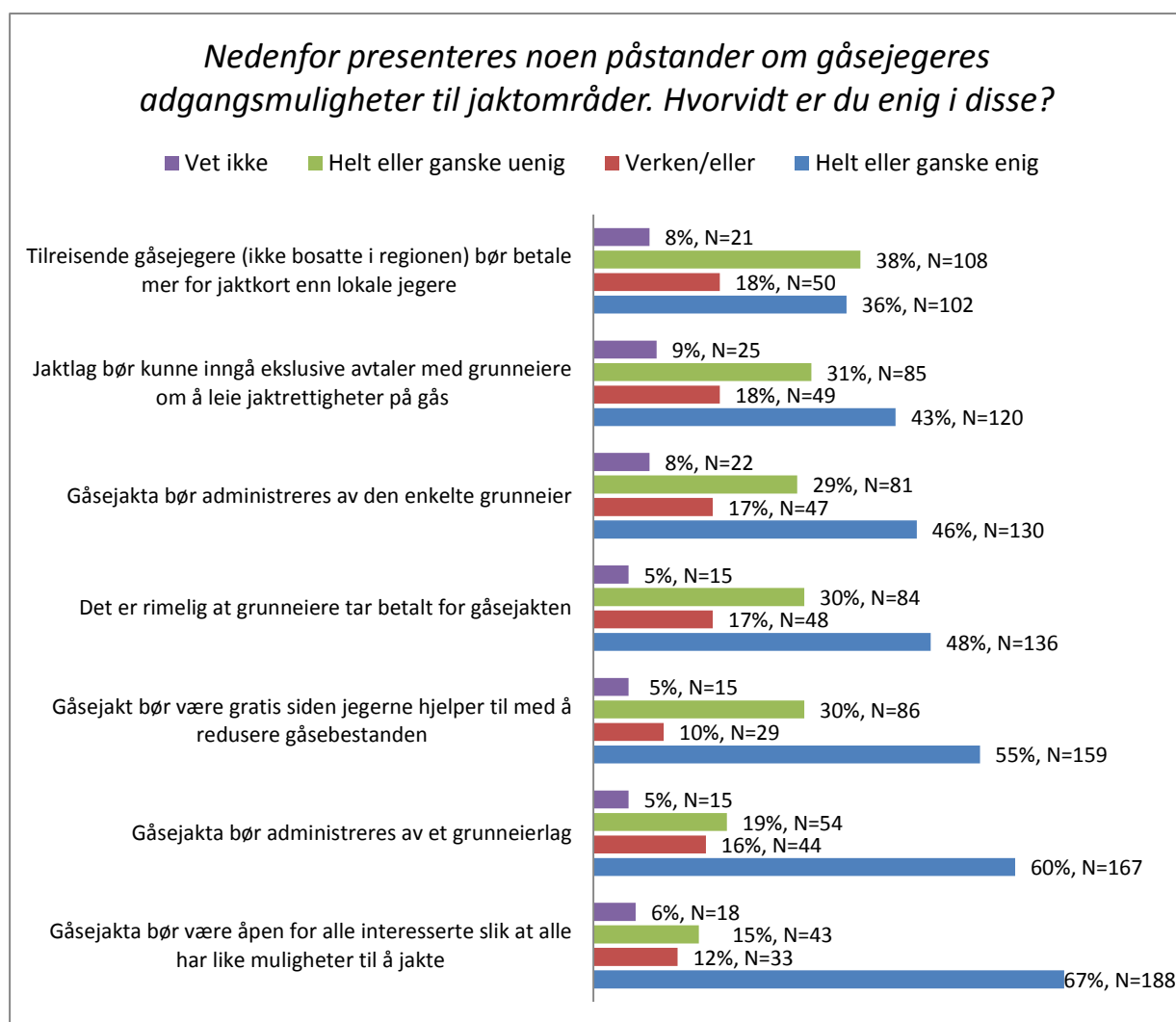
Figur 31. Synspunkter på grunneiersamarbeid om jakt (N=188)

9 Synspunkter på jegeres adgang til jaktområder

Vi ba grunneierne ta stilling til et knippe påstander om gåsejegeres adgangsmuligheter til jaktområder. Et flertall, 67 % (N=188), mener at "gåsejakta bør være åpen for alle interesserte" (Fig. 32). Samtidig er 120 (31 %) enige i påstanden om at jaktlag bør kunne inngå eksklusive avtaler med grunneiere om leie av jaktrettigheter. En av kommentarene som er gjengitt nedenfor viser at det er ulike syn på hvorvidt jakten skal være eksklusiv eller åpen for alle.

Figur 32: Grunneieres vurderinger av påstander om gåsejegeres adgangsmuligheter til jaktområder. (N=323)

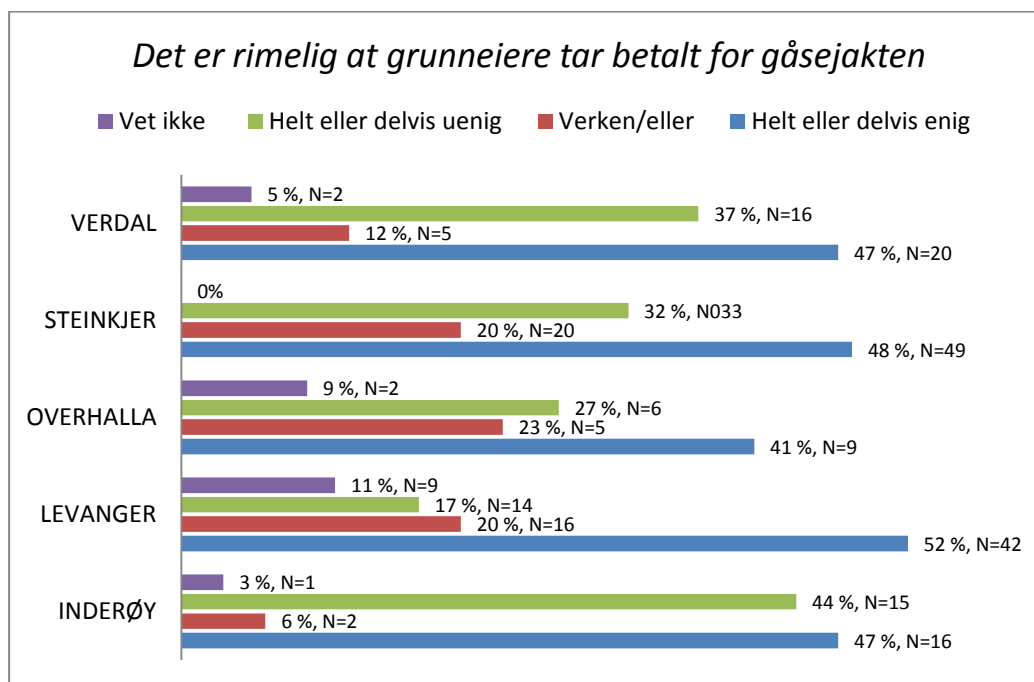

En del grunneiere benyttet også anledningen til å komme med ytterligere kommentarer i forlengelse av spørsmålet om jegeres adgangsmuligheter til grunneiernes jordbruksarealer:

- *"Det bør ikke være for store grunneierlag, 3-4 eiendommer slik at alle får innflytelse."*
- *"Dette kan ikke besvares generelt, da det er veldig stor variasjon fra område til område."*
- *"En fritidsinteresse for noen må ikke bli viktigere enn livsgrunnlaget for andre. Uavhengig av hvilken ordning som brukes, er det viktig at grunneierens mulighet til å disponere sin egen eiendom og næringsvirksomhet ikke blir skadelidende. De grunneiere som ønsker å legge til rette for kommersiell jakt på sin eiendom, må gjerne få gjøre det. Jeg er ikke blant dem, men er interessert i å holde bestanden mest mulig nede så lenge jeg ikke får full kompensasjon for beitetapet gjessene påfører meg. Jakt er likevel ingen menneskerettighet, og jeg ønsker ingenlunde å komme i den situasjonen at hvem som helst kan kreve å få jakte på min eiendom."*
- *"Jaktkort for småvilt må kreves av alle som skal jakte gås, selv om gåsejakta er gratis. Dette for at grunneierlaga skal være sikre på å ha kontroll med at de som jakter har bestått jegerprøve, og er seriøse jegere."*
- *"Jegere bør betale litt for å dekke inn utgifter med at noen administrerer og lager overordna regler for området. Grunneiere behøver ikke inntekt på jakt."*
- *"Lavterskeltilbud for nye jegere."*
- *"Over en del år har det vært en fellesforvaltning av kortnebbgås i Levangerområdet etter initiativ fra enkelte grunneiere som er ivrige jegere. Dessverre utviklet dette seg svært negativt for ett år siden, idet styret vedtok å forfordele retten til å peke ut jaktlag som jegere kunne få delta i. Dette ble ikke godt mottatt av mange av jegerne, og det er derfor en åpen strid mellom de ulike jegergrupperingene. Levanger Jeger og Fisk har tatt sterk avstand fra dette. At det i prinsippet skal være lik adgang for alle jegere, forutsatt at de jakter forsvarlig og korrekt, må være helt grunnleggende. Dessverre har jaktiveren hos flere av styrets medlemmer gjort at de har satt slike hensyn til side."*

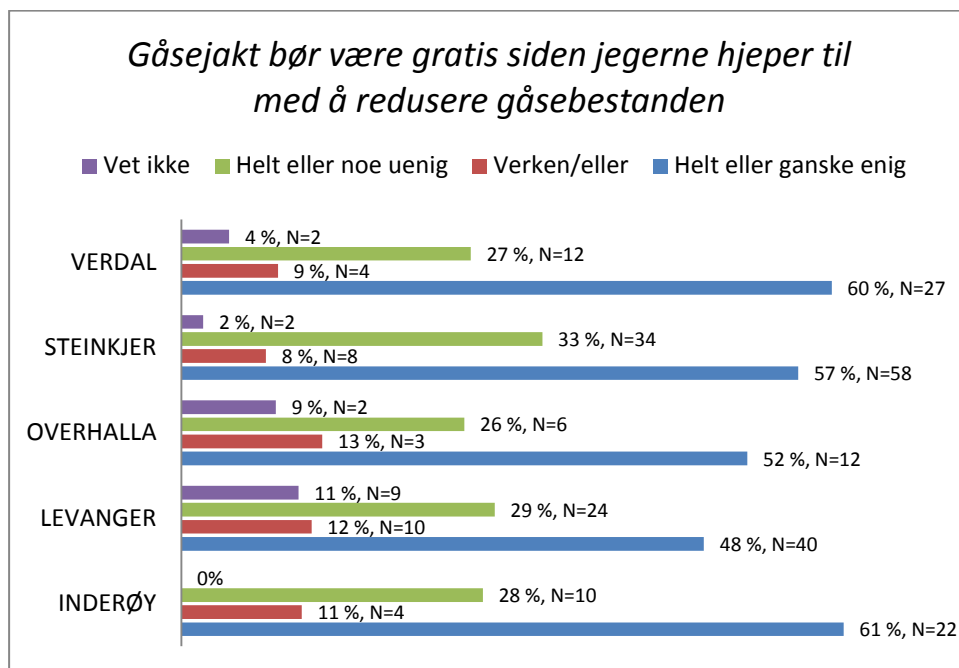
Vi har sammenlignet svarene fra de fem kommunene for å registrere mulige forskjeller (Fig 33). En stor andel (30 %) av grunneierne er uenige i påstanden at det er rimelig at grunneier tar betaling for jakta, men her er det forskjell på kommunene, i Levanger er bare 17 % uenige i påstanden. Dette kan ha sammenheng med at grunneierlag i Levanger har gjennom flere år solgt jaktkort til gåsejegere.

Figur 33. Hvorvidt det er rimelig at grunneiere tar betalt for gåsejakta. Kommunevis. N=282.

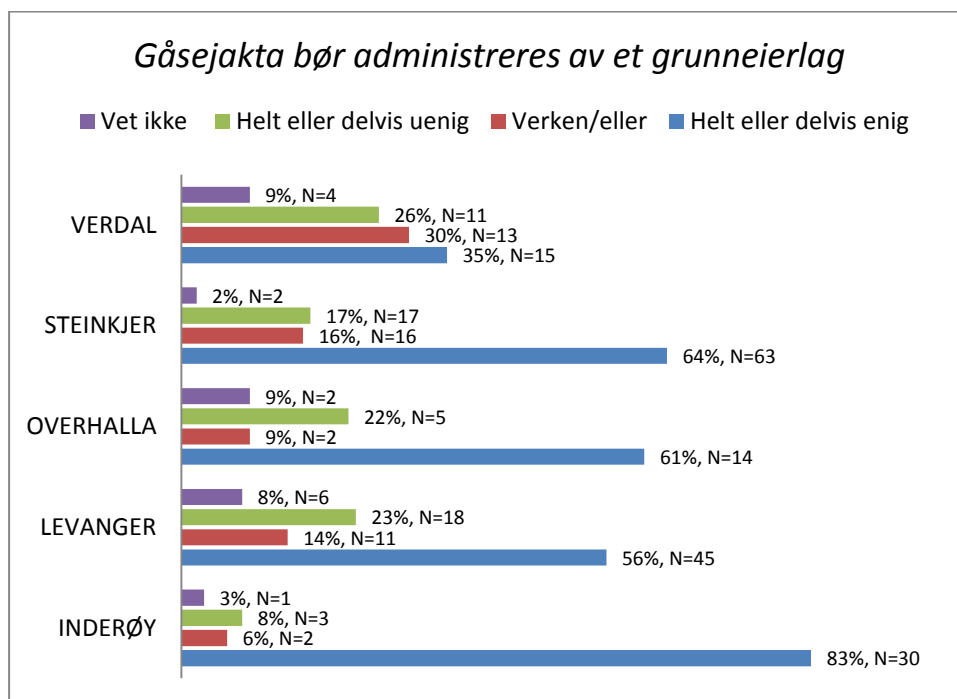
Neste påstand var "*gåsejakt bør være gratis siden jegerne hjelper til med å redusere gåsebestanden*" (Fig. 34). Det var 159 (55 %) som sluttet seg til det. I spørsmålet om det skal tas betalt for jakta er gruppen av grunneiere som svarte delt omtrent på midten. Spørsmålet er formulert slik at svaret knyttes opp til reduksjon av gåsebestanden. Svarene her bekrefter inntrykket fra et tidligere spørsmål om motivasjon til å tillate jakt; økonomiske hensyn spiller liten rolle, sammenlignet med ønsket om å redusere bestanden. Svarene fordeler seg ganske likt i de fem kommunene.

Figur 34: Grunneieres synspunkter på om gåsejakta bør være gratis siden den bidrar til å redusere bestanden. Kommunevis. N=289

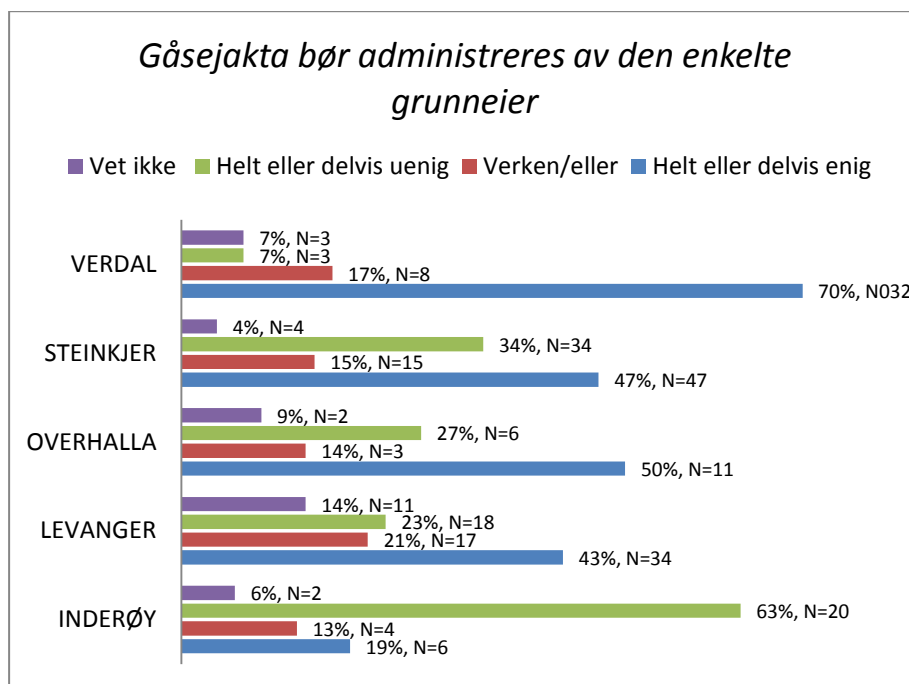

Påstanden om at "Gåsejakta bør organiseres av grunneierlag" har generelt stor oppslutning, men her er det forskjell mellom kommuner (Fig. 35). Oppslutninga er størst i Inderøy, og størst skepsis til påstanden ser vi i Verdal, hvor 70 % av grunneierne sluttet seg til påstanden: "Gåsejakta bør administreres av den enkelte grunneier" (Fig. 36). Dette reflekterer trolig hvordan jaktorganiseringen er i disse kommunene. Det er også stor oppslutning til påstanden i Overhalla (50 %) og Steinkjer (47 %).

Figur 35. Grunneieres synspunkt på om gåsejakt bør administreres av et grunneierlag.
Kommunevis. N=280.

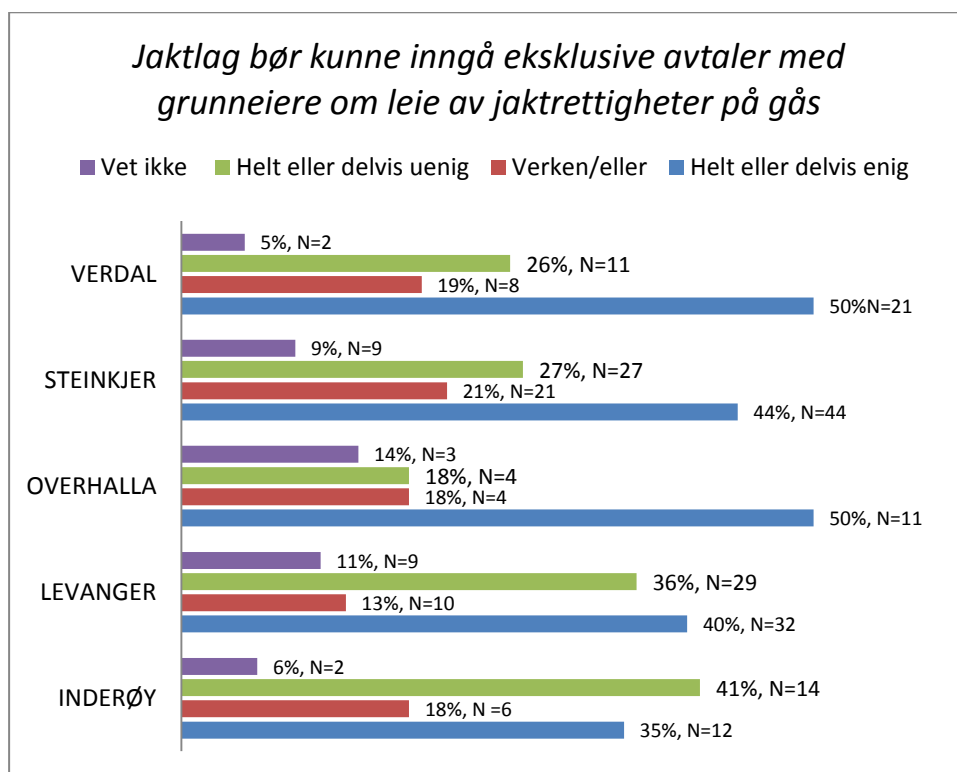

Figur 36. Grunneieres synspunkt på om gåsejakt bør administreres av den enkelte grunneier.
Kommunevis. N=280

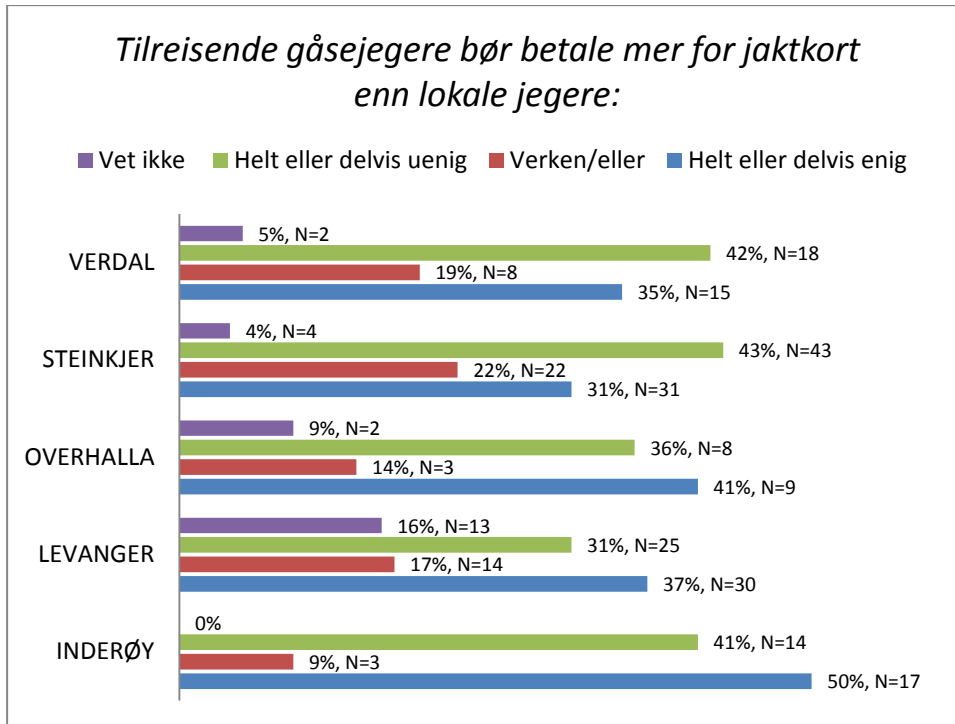
Påstanden om at "Jaktlag bør kunne inngå eksklusive avtaler med grunneiere om leie av jaktrettigheter på gås" har generelt stor oppslutning, mest i Verdal og Overhalla, minst i Inderøy (Fig. 37).

Figur 37. Grunneieres synspunkt om inngåelse av eksklusive avtaler om leie av jaktrettigheter. Kommunevis. N=279.

Respondentgruppen er delt omtrent på midten i spørsmålet om tilreisende jegere bør betale mer for jaktkort enn lokale jegere, men i Steinkjer og Verdal er flertallet imot denne form for differensiering (Fig.38).

Figur 38. Grunneieres synspunkter på om tilreisende gåsejegere bør betale mer for å jakte enn lokale jegere. Kommunevis. N=281.

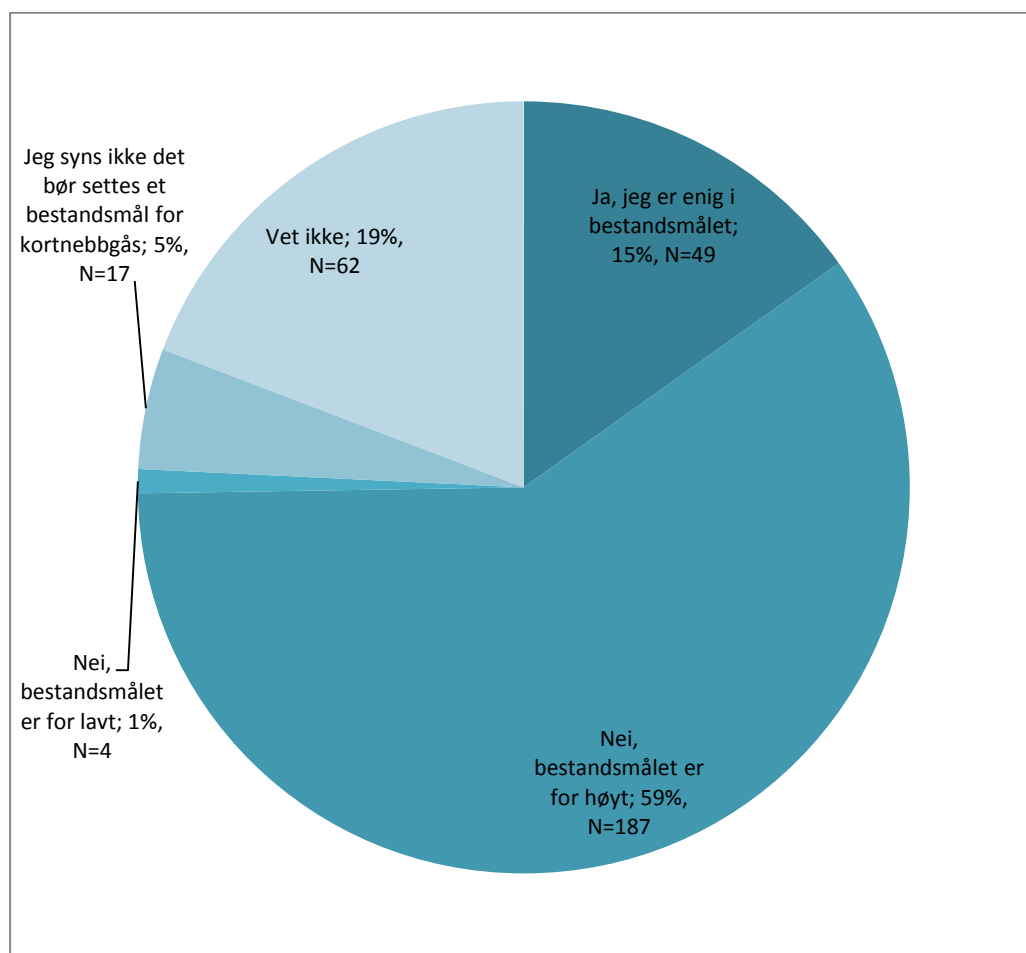

10 Synspunkter på forvaltningen av kortnebbgjess

Grunneierne fikk spørsmål om deres synspunkter på forvaltningen av kortnebbgjess, og hvordan de oppfatter sin egen rolle i forvaltningen av gjess. Til denne delen kom det mange utfyllende kommentarer fra grunneierne som gir innsikt i forholdet mellom grunneiere og viltforvaltning. Vi har valgt å gjengi samtlige av disse kommentarene for å synliggjøre hva grunneierne mener om dagens forvaltning.

Bestandsmålet i den internasjonale forvaltningsplanen, på 60 000 gjess, er omstridt og vi ønsket å få frem hvordan grunneierne stiller seg til det. Figur 39 viser at 17 grunneiere (5 %) mener at det ikke bør settes bestandsmål. Et klart flertall (60 %) mener bestandsmålet er satt for høyt, mens 49 grunneiere (15 %) er enige i bestandsmålet.

Figur 39. Grunneieres synspunkter på om bestandsmålet på 60 000 gjess. N=319.

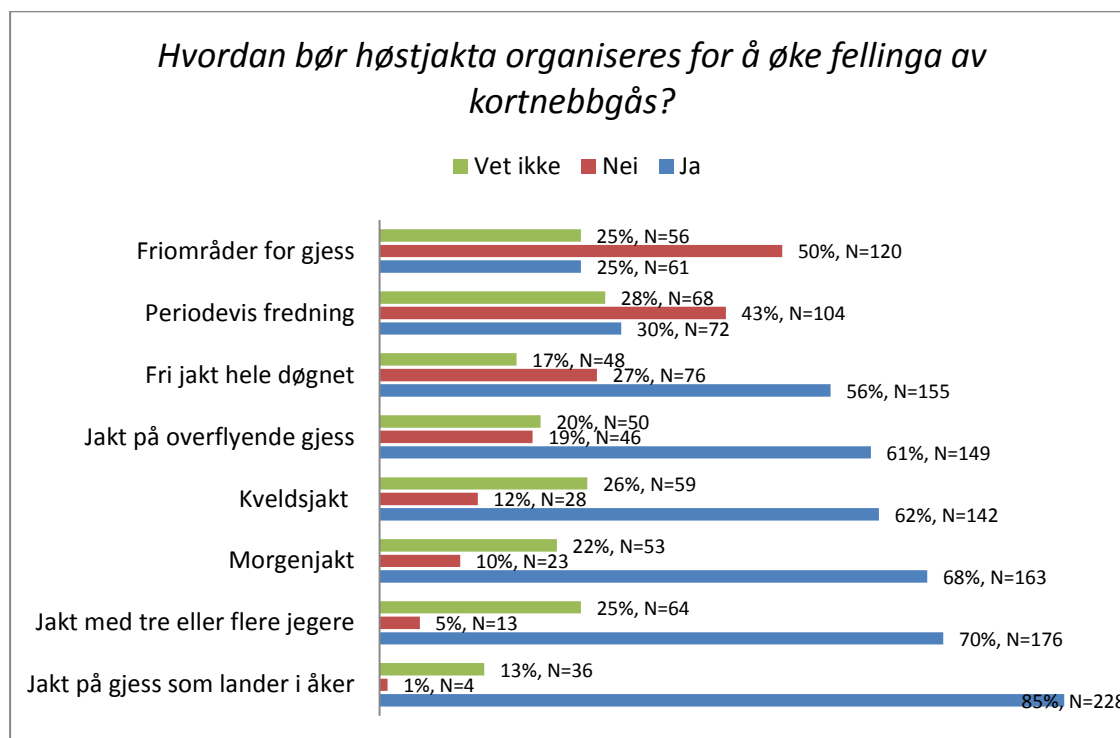

Grunneierne ble også spurt om de trodde det er mulig å redusere bestanden av kortnebbgås gjennom vanlig høstjakt, eller om andre virkemidler er nødvendige. Mer enn halvparten (52 %) mener at det er nødvendig å ta i bruk andre virkemidler enn tradisjonell høstjakt for å lykkes med å nå bestandsmålet. Det er imidlertid 31 % som mener at bestandsmålet er mulig å nå gjennom høstjakt.

10.1 Jaktorganisering for å øke antall fellinger av gjess

I spørreundersøkelsen ble grunneierne bedt om å krysse av for hvordan de mente høstjakta burde organiseres for å øke antall fellinger av gjess, med tanke på å nå bestandsmålet. Vi ønsket å få frem hvorvidt grunneierne sluttet opp om en regulering av jakten i retning av lavere jakttrykk, med f. eks. forbud mot kveldsjakt, ingen jakt på overflyende gjess, jaktfrie dager og jaktfrie områder. De fleste krysset av for at de mente at det bør jaktes på gjess som lander i åker (80 %), at det bør være et jaktlag (70 %), og det bør organiseres for morgenjakt (68 %) (Fig. 40). Mange lot være å ta stilling til dette, men flertallet av dem som svarer går inn for økt jakttrykk. 56 % ønsker fri jakt hele døgnet.

Figur 40. Grunneieres synspunkt på hvordan høstjakta bør organiseres for å øke felling av kortnebbgås.

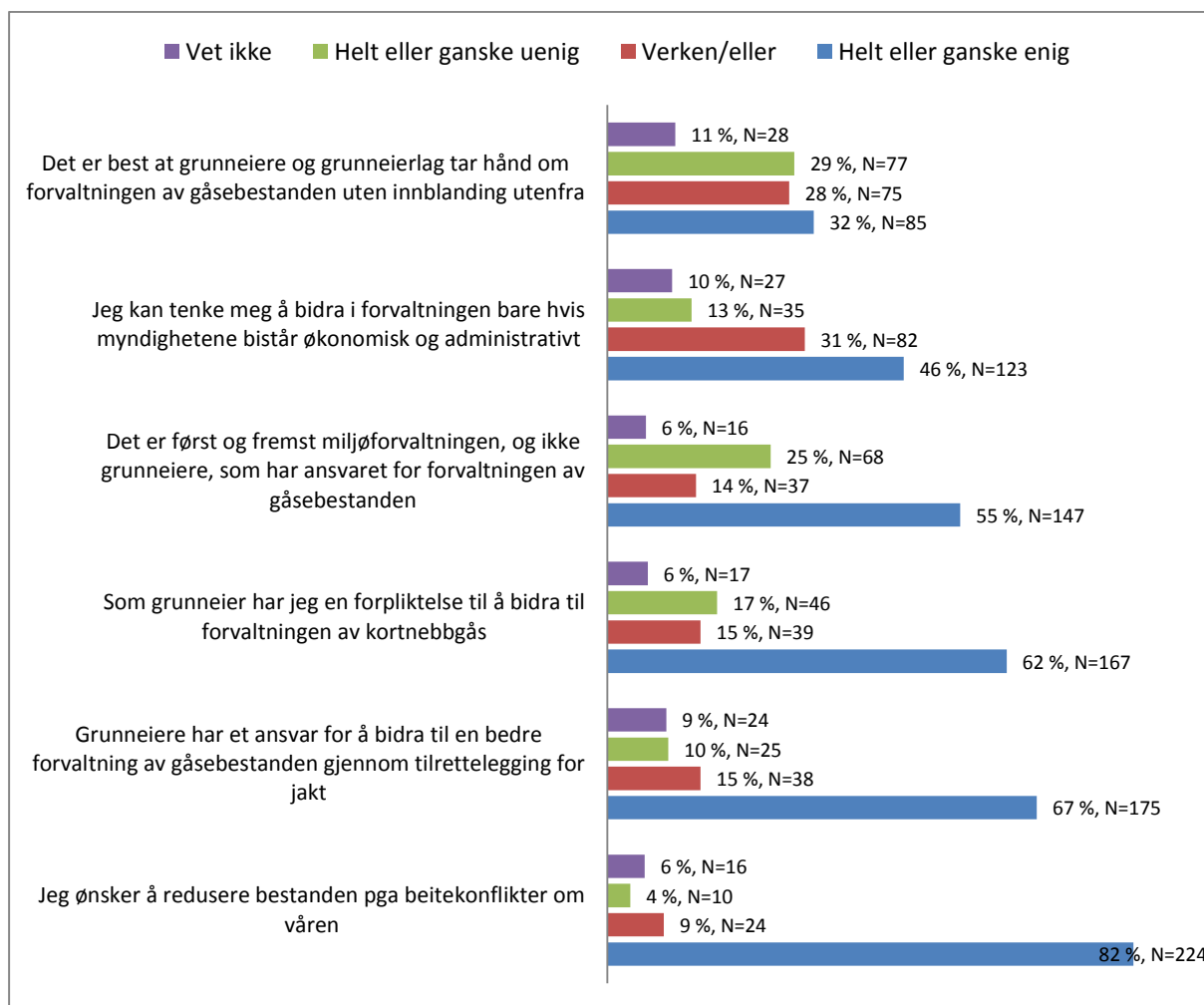
Grunneierne fikk også mulighet til å foreslå andre tiltak som de mente var nødvendig for å redusere antallet av kortnebbgjess. Det var 39 som benyttet denne anledningen. Flere av dem foreslo å sette i gang tiltak i sommerhalvåret, som eggplukking på Svalbard og/eller vårjakt. Et forslag var å legge ut gift. En respondent skrev: *"Jeg mener det er enkelt å ta ned bestanden med utradisjonelle metoder hvis myndigheter og grunneiere vil ha ned bestanden. Det kan være bra at interesserte jegere får holde på, men dette har mer en hobby form enn målrettet bestandskontroll."*

Enkelte meddelte at de ikke hadde tilstrekkelige kunnskaper om gåsejakt, og noen poengterte at det var jegere som har kunnskap om jakta som bør finne ut hvordan man kan øke fellinga. En annen skrev at *"Det må være skikkelig organisert med lokkegjess og gode kamuflerte jegere. Ikke enkeltjegere som har dette som trening. Det er kun skikkelig opplegg som gjør innhugg i bestanden."* En av respondentene begrunnet sitt ønske om jaktfrie områder nært bebyggelse med hensyn til andre dyr og mennesker. En annen bemerket at: *"Bestanden bør få utvikle seg naturlig, naturen bør ikke for enhver pris styres."* Det ble også nevnt at det var behov for å motivere til mer jakt, for eksempel gjennom å rekruttere flere jegere.

10.2 Grunneiers rolle i forvaltningen

For å få et bilde av hvordan grunneiere betrakter sin rolle i forvaltningen av kortnebbgås, ba vi dem ta stilling til noen utsagn/påstander om grunneieres rolle i forvaltningen. Svarene er vist i figur 40:

Figur 40. Respondentenes synspunkter på grunneieres rolle i forvaltningen av kortnebbgås.

Det var 224 grunneiere (82 %) som sa seg enig i at de ønsket å redusere bestanden på grunn av beitekonflikter om våren. Vårsituasjonen er dermed en klar motivasjon til å bidra til regulering av bestanden. Et stort flertall, det vil si 167 grunneiere (62 %), er enig i påstandene om at de har et ansvar for å bidra i forvaltningen og at de har et ansvar når det gjelder tilrettelegging for jakt (175 grunneiere, 67 %). Påstanden om at grunneiere bør ta hånd om forvaltningen uten innblanding støttes av et mindretall på 85 grunneiere (32 %), mens 147 grunneiere (55 %) er enige i påstanden om at miljøforvaltningen, ikke grunneier, har ansvaret for forvaltningen av gåsebestanden. Konklusjonen vi trekker ut i fra svarene er at et stort flertall av grunneierne er villige til å bidra, i samarbeid med viltforvaltningen, mens noen (123 grunneiere 46 %) tar forbehold at myndighetene må bistå økonomisk og administrativt.

Grunneierne fikk også her muligheten til å skrive inn sine egne kommentarer:⁶

- *"Naturen bør ikke reguleres for enhver pris, kortnebbgås bør ikke jaktes på noe mer enn andre gåsarter som det er vanlig jakttid på."*
- *"Best med plukking av egg."*
- *"Mest sannsynlig vil det koste å redusere bestanden, og i mitt hode må dette skje på våren, skal det være effektivt. Penger må komme fra sentralt hold."*
- *"Bestanden kan ikke reduseres uten at det innføres VÅRJAKT."*
- *"Det er miljøforvaltningens ansvar å legge rammer ift jakt osv for at jaktrettshaverne skal kunne lykkes med å regulere bestanden. Grunneierne/jaktrettshaverne må selv organisere tilbudet og gjennomføringen av jakta lokalt."*

10.3 Kommentarer til kortnebbgåsforvaltningen

Vi ba respondentene om å dele eventuelle tanker de har om "gåsejakt, den internasjonale forvaltningen av kortnebbgjess og/eller annet." Vårjakt var et tilbakevendende tema i kommentarene.

Mange av kommentarene gir inntrykk av en oppfatning om at kortnebbgåsbestanden er "ute av kontroll", det vil si at bestanden vokser ukontrollert. Av den grunn er det mange som ikke anser høstjakt som tilstrekkelig forvaltningstiltak, og foreslår andre tiltak, deriblant vårjakt. At "forvaltningen har feilet" er også en oppfatning som går igjen. I en kommentar gis også forskningen på kortnebbgåsa et ansvar for at bestanden ikke er lavere.

De ulike kommentarene som grunneierne ga er presentert i sin helhet nedenfor:

Kommentarer angående dagens forvaltning:

- *"Nåværende forvaltning har vært mislykket, jf. bestandsutviklingen".*
- *"I den internasjonale forvaltningen av kortnebbgjess tas det ingen hensyn til de store problemene kortnebbgjess utgjør for lokalmiljøet og næringsdrivende enkelte steder. De som står for forvaltningen av kortnebbgjess har ikke nok innsyn i hvor store utgifter det er, som blir lagt til enkeltpersoner pga. skadene gjessene gjør hver vår. Derfor burde de enkelte grunneierlaga få mye større frihet til å justere jakttrykket på*

⁶ En respondent mener det ligger en del uavklarte forutsetninger i påstandene, som for eksempel påstanden "Det er først og fremst miljøforvaltningen, og ikke grunneiere/jaktrettshavere, som har ansvaret for forvaltningen av gåsebestanden". Vedkommende skriver: "Betyr "har ansvaret for" at jeg mener miljøforvaltningen de facto har ansvaret nå (selv om jeg kanskje måtte mene det er uheldig) eller at jeg mener de skal/bør ha det? Og hva er "ansvar" - er det en plikt eller en myndighet/rettighet til å foreta seg noe? Som nevnt gjelder denne uklarheten flere spørsmål."

kortnebbgjess etter hvor store skader de gjør i grunneierlagenes egne områder. Vårjakt bør tillates der gjessene gjør stor skade på avling om våren. Det kan selvfølgelig stilles strenge krav til grunneierlagene om god organisering og styring av jakta samt kvalitetssikret innrapportering fra jegerne. At dette krever stor dugnadsinnsats bør ikke bli et problem for grunneierlaga da en stor reduksjon av de utgiftene som kortnebbgjessene utgjør, vil være god motivasjon for den enkelte grunneier."

- *"Jeg synes det er underlig at EU-bønder får betaling for å fore kortnebbgås samtidig som norske bønder lider store økonomiske tap om våren når gåsa mellomander på tur mot Svalbard. Når det er så viktig å hegne om denne fuglen, skulle det bare mangle om norske bønder også får økonomisk kompensasjon som tilsvarer avlingstapet."*
- *"Internasjonal forvaltning, eksisterer den? Gåsa er fredet."*
- *"Forvaltninga har virket hjelpeløs så langt."*
- *"For mye byråkrati."*
- *"Når kortnebbgåsa kom til Innherred for 12-15 år siden var målet å holde den på 30000 individer. Siden har NINA [forskningsinstitutt] flyttet bestandsmålet hvert år oppover. De vil ha økning i bestanden for at de skal ha noe å forske på. For å redusere bestanden og skadene på eng er jakt om våren eneste mulighet."*
- *"Hvis vi ikke får kontroll over gåsa, så må vi slutte med husdyr på sikt, gressarealet blir hardt skadet!"*

Kommentarer angående høstjakt:

- *"Har ingen interesse av jakt, men mener at det er viktig å holde stammen på et akseptabelt nivå, og hindre beiteskader mest mulig."*
- *"Ønsker å delta på jakten selv."*
- *"Vanskelig og krevende jakt. Fin mat som bør nyttes."*
- *"Viktig at det gjøres en innsats fra myndighetens side for å legge til rette for økt jakt, slik at bestandsmålet nås."*

Kommentarer om (grunneierlag)organisering av gåsejakt:

- *"Det er viktig å stimulere til organisering av jaktrettshavere i eksisterende eller nye grunneierlag. Ut fra dette må utbudet av gåsejakt økes. Må organiseres ift gjennomføring av jakt - friområder osv. Viktig med nøyaktige bestandstillinger på våren. Dersom en ikke klarer å redusere bestanden ned mot bestandsmålet, må alternative forvaltningsgrep for å regulere bestanden vurderes og iverksettes.*
- *"Jeg har skrevet en del kommentarer tidligere i undersøkelsen og viser til disse. Som grunneier er jeg naturligvis ikke fornøyd over at jeg skal sitte igjen med forholdsmessig stor del av regningen for at kortnebbgåsa skal bevares, og jeg mener det internasjonale bestandsmålet er for høyt. Jeg ønsker derfor velkommen en jakt som holder bestanden nede, men jeg ønsker ingen vill vest-situasjon, der jeg ikke vet, og ikke kan kontrollere, hvem som jakter eller hvor og når de jakter. Dette er et viktig HMS-punkt for gården som handler om forutsigbarhet i driften og trygghet for de som bor her. Men overordnet vil jeg si at jeg tror både grunneiere, jegere og miljøvernmyndigheter har en felles interesse i en ordnede og avklarte forhold når det gjelder forvaltningen av kortnebbgjess. Jeg har tidligere nevnt, og vil gjenta, at en regulering av den typen som elgjakten og rådyrjakten er innordnet, langt på vei vil sikre dette."*
- *Det er for mye gås i områdene, både vår og høst. Om grunneiere kunne bli enige om jaktområder og tider for jakt vil dette helt klart være med på å gjøre bestanden mindre. Dette forutsetter da at et antall jegere får tilgang på jakta, og at jegerne får jaktkort til rimelige priser for at interessen opprettholdes og at nye jegere kommer til. Det vil være uheldig om det kun blir få jaktlag som reiser rundt og får monopol på jakta. Nye jegere må få mulighet til å prøve seg for at denne jakta ikke skal forgubbes slik elgjakta har blitt. Det er mer enn nok gås i levanger, men manko på jegere. Det virker også som området har for få jaktdager og for få jegere.*
- *"Jeg mener som jeg har skrevet tidligere, det må være glimrende for yngre jegere og førstegangsjegere å få bli med på ett opplegg med opplæring i gåsejakt (fra gåsa er skutt til den ligger på tallerkenen). Jeg tror det er et behov for nye jegere å få bli med på noe sånt. Da blir de også gode gåsejegere for mange år fremover. "*

Kommentarer angående vårsituasjonen:

- *"Jeg er tilhenger av at alle berørte parter blir hørt tidlig i alle diskusjoner som kommer frem pga. store økonomiske tap for grunneiere, lenge før de blir tatt på alvor. Vi har hvert år sett at det blir minst 30 prosent tap på grasavlinga i første slåtten."*
- *"Jeg synes denne undersøkelsen ikke berører de problemstillinger som er aktuell for oss. Det er vårbeitingen som er interessant, og de skader og belastninger dette gir.*

Om jakt har særlig store muligheter og er fremtidas svar på regulering av stamme tror jeg ikke. Jakt kan være ett lite supplement hvis det viser seg å være ett marked."

- *"Bestanden må ned. Dagens erstatningsordning for beiteskade er en vits. Enten må vi få dekt reelt tap, ellers vil vi fortsette å jage gåsa!"*

Kommentarer som foreslår andre forvaltningstiltak enn høstjakt:

- *"Vårjakt!"*
- *"Vårjakt !!"*
- *"Skyt gåsa om våren..... for å få ned bestanden."*
- *"Det må bli lov å jakte på gåsa om våren , det er da skadene oppstår!!"*
- *"Bestanden må reduseres! / Det må gjøres på en mere kraftfull måte enn høstjakt."*
- *"Vårjakt er direkte bestandreduserende og etisk forsvarlig."*
- *"Dersom kortnebbgåsa er et så stort problem for landbruket bør kanskje metoder utvikles for regulering i hekkeområdene, som eggssanking (ta ut egg og erstatt med et plastegg).(Nesten det samme som hiuttak av rovdyr). Ekstra inntekt for lokalbefolkningen. Landbrukskontorene betaler f.eks. kr.5-10 kroner pr. egg."*
- *"Det er viktig å redusere bestanden fordi enkelte gårdbrukere har store problemer med nedbeiting. Jeg mener også at det skulle være tillatt med et begrenset uttak om våren slik at gåsa ikke blir tam. Den oppfører seg som et husdyr og beiter ned graset etter hvert som det spirer."*
- *Det er ingen tvil om at bestanden er alt for høy i dag! Dette må forvaltningen ta ansvaret for! Effektive tiltak for å redusere bestanden må iverksettes. Vårjakt vil være en effektiv metode.*
- *"Har vel sagt nok tidligere... Men mener bestemt at effektiv nedskyting av bestanden må skje på våren. Det er da gåsa er her over tid og beiter, og det er da hun gjør stor skade. Hvorvidt dette er etisk korrekt er vanskelig å svare kort på. Det er i vært fall ikke etisk overfor dem/oss som blir rammet at de/vi blir sittende igjen med regninga selv. Det er tilskudd på gras, men for korn gis det ingenting. Ikke noe stort problem på vårkorn, men noe tap er det også her. Men høstkorn på denne eiendommen er uaktuelt. Gåsa spiser opp for mye."*
- *"Mener en virkelig noe med å redusere bestanden, så burde vårjakt vært tillatt inntil bestanden er på et rimelig nivå. Nå er bestandstallet satt til 60000, mens det for få år siden var på 35000. Dette tyder på manglende vilje og evne til å forvalte bestanden. Grunneiere som har beitende gås har alt for stor belastning med det i dag."*
- *"Vårjakt."*
- *"Jakt om våren må tillates en periode for å få redusert bestanden."*
- *"Eggstikking på Svalbard bør påbegynnes så fort som mulig. Nettfeller ift hurtig avlving må aksepteres (type den som brukes i Danmark for merking).Vårjakt må aksepteres ned til bestanden er på 50 000."*

- "Bestanden må reduseres!!!!"
- "Foreslår vårjakt gjeldende kun en enkelt sesong for effektiv reduksjon av bestanden. Senere kun høstjakt for å holde bestanden på bestandsmålet. Kortnebbgåsane har vist å formere seg raskt hvis ei enkelt vårjakt skulle ta ut for mange individer."
- "Det ser ut til at jakt må tillates også på våren for å klare å redusere bestanden."
- "Reguler bestanden effektivt ved hekkeplass."
- "Hvis gåsa defineres som et skadedyr (på samme måte som enkelte gnagere) bør det utredes andre muligheter for bestandsreduksjon i tillegg til ordinær jakt."
- "Bestanden må ned, og det løses ikke ved bare høstjakt."
- "Tror det må finnes enklere måter å redusere bestanden på. Høstjakt er lite effektivt og bidrar lite. Mye skadeskyting. Vårjakt? Svalbard?"
- "For å få ned bestanden må det tillates vårjakt."
- "Bestanden er ute av kontroll, og jeg er redd det blir vanskelig å få bestanden ned igjen. Her må det settes inn skikkelige tiltak. Det beste er kanskje å fjerne egg under ruginga i tillegg til jakt."
- "Vårjakt må vurderes."
- "Vårjakt!!!"
- "Det bør åpnes for vårjakt. Da kunne vi fått redusert bestanden raskt og effektivt samt redusert avlingsskadene betraktelig."
- "Bør ha vårjakt i Norge."
- "Åpne for jakt også på vårtrekkeet."
- "Tror at eggplukking i en periode kan være en mulighet for å redusere bestanden."
- "De to siste år har gåsa i hovedsak landet i mitt distrikt om våren. Jeg mener det må åpnes for vårjakt."
- "For å nå en raskere reduksjon av bestanden burde en del individene tas ut på våren. Da er skaden på nyspiret gras størst."
- "For å redusere bestanden må det jantes regulert på våren."
- "Vårjakt."
- "Eggsanking må prøves."

11 Avslutning

Spørreundersøkelsen viser at grunneiernes motivasjon til å tilrettelegge for høstjakt er knyttet til vårsituasjonen; ved å øke uttaket av gjess om høsten kan bestanden reguleres slik at beitekonfliktene om våren reduseres. Det er dermed vilje blant grunneiere til å bidra til å regulere bestanden, selv om et flertall også mener at bestandsmålet på 60 000 som er satt i den internasjonale forvaltningsplanen er for høyt. Mange grunneiere mener det er behov med ytterligere tiltak i tillegg til høstjakt for å regulere bestanden.

Studier viser imidlertid at høstjakt kan bidra til bestandsregulering dersom jakta organiseres over et større område, der det etableres friarealer slik at gjessene kan beite i fred uten å bli skremt av skudd (Jensen m.f. 2012, Jensen 2014). Dette bidrar til at gjessene blir værende i områder som har matressurser, slik at fuglen kan jaktes på i en lengere periode. For å lykkes med å få til en slik ordning er det nødvendig at jakta samordnes utover den enkeltes grunneiers jordbruksområde.

Spørreundersøkelsen viser at det allerede foregår samarbeid om organiseringen av gåsejakt for en fjerdedel av grunneierne (N=79) som har høstjakt på sine eiendommer. Det er stor variasjon i hvor omfattende dette samarbeidet er, men de fleste samarbeider om salg av jaktkort (53 %, N=44). Undersøkelsen viser at det er et potensial for at gåsejakta i regionen kan organiseres i større grad enn hva den er i dag. En nokså stor andel av grunneierne (32 %, 96 stykker) svarer at de er interessert i å inngå i et grunneiersamarbeid. Undersøkelsen viser også at det er mulig å øke jaktrykket i visse områder. Dette er områder hvor grunneiere tillater gåsejakt, og hvor det oppholder seg gjess, men det er ingen jegere som har vist interesse for å jakte.

For å skaffe en oversikt over hvor mye gjess som kan tas ut gjennom høstjakt er det nødvendig å etablere et effektivt rapporteringssystem for fangststatistikk på kortnebbgås i Norge og Danmark. Dette er en viktig del av implementeringen av den internasjonale forvaltningsplanen. Grunneierundersøkelsen viser at om lag 30 % av dem som samarbeider om å organisere jakta i Nord-Trøndelag, også innhenter jaktrapporter fra gåsejegere.

Selv om et klart flertall av grunneiere i Nord-Trøndelag mener de har et ansvar for å forvalte kortnebbgåsbestanden, deriblant gjennom å tilrettelegge for jakt, mener over halvparten at dette først og fremst er miljøforvaltningens ansvar. Mange svarer at deres bidrag i forvaltningen avhenger av at myndighetene kan bistå økonomisk og administrativt.

På bakgrunn av disse funnene er det positivt at Norges Bondelag har initiert en treårig prosjektstilling (2015-2018) for "Forvaltning, grunneierorganisering og tilrettelegging for gåsejakt", med støtte fra Miljødirektoratet. Dette er et nasjonalt prosjekt som omfatter alle jaktbare gåsearter. Intensjonen er å styrke den lokale forvaltningen av gås, blant annet

gjennom å bidra til å organisere grunneierlag for å optimalisere gåsejakta. Norges Bondelag har også utarbeidet en veileder i grunneierorganisering og jakt på gås (Norges Bondelag og Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold 2015).

Et moment som bør tas med i det videre arbeidet med å organisere gåsejakt er bevisstheten om at i dag er det mange grunneiere som jakter selv, og/eller lar familie og venner jakte på sine jordbruksområder. Dette kan ha betydning for den enkeltes grunneiers avveining i forhold til å overlate jaktretten til et grunneierlag, og kan være et argument for at grunneierlagene bør være fleksible på dette område. Om det er et organisert opplegg, vil grunneierens egne jaktdøgn enkelt kunne tilpasses opplegget ved at det bare jaktes på de dagene grunneierlaget har blitt enig om og at hviledagene holdes som avtalt.

Om en ønsker å redusere en bestand hos en langlevende art, er det voksendødeligheten som må økes (Schmutz m.fl. 1997; Tombre m. fl. 1998). Der grunneierne i spørreundersøkelsen selv kunne kommentere forvaltningen av kortnebbgjess, var ønske om vårjakt et gjennomgående tema. Det er et flertall som mener at regulær høstjakt ikke har noen særlig effekt for å regulere bestanden. For å øke uttaket av gjess ble det i jaktsongen 2014/2015 i Danmark åpnet for jakt i januar siden gjessene fremdeles oppholdt seg i området. Dette økte fellingstallet betydelig, og sammen med normal dødelighet og dødelighet som en langtidseffekt av skadeskyting (et ukjent tall per i dag) er bestanden i 2015 nede på bestandstallet vedtatt i den internasjonale planen (Madsen m. fl. 2015). Dette viser at høstjakt kan ha en regulerende effekt på en viltbestand. Organisert jakt er ikke kun et viktig redskap for å redusere jaktuttaket, men også viktig når bestanden ligger rundt bestandsmålet. Dette åpner muligheter for frivillige avtaler med grunneiere, som vil være en bedre løsning enn å innføre lovreguleringer som begrenset jaktmulighet og «bag limits». Dessuten vil dette kunne gi en bedre oversikt over jaktaktivitet i et større område, og kan bidra til å etablere nettverk som letter kommunikasjonsflyten omkring de tiltak som til enhver tid råder i forvaltningen.

Litteratur

- Bjerke, J. W., Bergjord, A.K., Tombre, I. M. & Madsen, J. 2013. Reduced dairy grassland yields in Central Norway after a single springtime grazing event by pink-footed geese. *Grass and Forage Science* (doi: 10.1111/gfs.12045) 69: 129-139.
- Chudzinska, M., van Beest, F., Madsen, J. & Nabe-Nielsen, J. 2015. Using habitat selection theories to predict the spatiotemporal distribution of migratory birds during stopover; a case study of pink-footed geese. *Oikos* 001-010 – doi: 10.1111/oik.01881.
- Eythórsson, E., 2004. Gjess til besvær. Utfordringer i forvaltningen av ville gåsebestander med utgangspunkt i beiteproblematikken i Vesterålen. Norut NIBR Finnmark Rapport 2004:2. 48 s. Norut NIBR Finnmark/NINA, ISBN 82-7571-121-5.
- Fredriksen, F. & Sundt, M. 2015. Optimal organisering av gåsejakt I Egge, Steinkjer; et eksempel på lokal implementering av en internasjonal forvaltningsplan. Bacheloroppgave i Naturforvaltning, Høgskolen i Nord-Trøndelag 2015.
- Jensen, G. H. 2014. Hunting for the optimal hunt - Contributions to a sustainable harvest strategy for pink-footed geese. Doktorgradsavhandling, Aarhus universitet, Danmark. Doktorgradsavhandling, Aarhus universitet, Danmark.
- Jensen, G. H., Madsen, J., Johnson, F. A. & Tamstorf, M. P. 2014. Snow conditions as an estimator of the breeding output in high-Arctic pink-footed geese *Anser brachyrhynchus*. *Polar Biology* 37:1-14. doi: 10.1007/s00300-013-1404-7
- Jensen, G. H., Tombre, I. M., Eythórsson, E., Madsen, J., Sjøreng, S. U., Gundersen, O. M. & Hovland, P. J. 2012. Gåsejakt i Nord-Trøndelag; Resultater fra ulike jaktorganiseringer i 2011. NINA Rapport 777, 46 s. ISBN 978-82-426-2372-0.
- Madsen, J., Cottaar, F., Amstrup, O., Asferg, T., Bak, M., Bakken, J., Christensen, T. K., Gundersen, O. M., Kjeldsen, J. P., Kuijken, E., Reinsborg, T., Shimmings, T., Tombre, I. & Verscheure. 2015. Svalbard Pink-footed Goose. Population Status Report 2014-2015. Aarhus University, DCE – Danish Centre for Environment and Energy, 16 pp. Technical report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy No. 58. <http://dce2.au.dk/pub/TR58.pdf>
- Madsen, J. & Williams, J.H. 2012. International Species Management Plan for the Svalbard population of the pink-footed goose *Anser brachyrhynchus*. *AEWA Technical Series No. 48. Bonn, Germany. 52 pp.*
- Madsen, J., Tamstorf, M.P., Klaassen, M., Eide, N., Glahder, C.M., Riget, F.F., Nyegaard, H. & Cottaar, F. 2007. Effects of snow cover on the timing and success of reproduction in high-Arctic pink-footed geese *Anser brachyrhynchus*. *Polar Biology* 30 (11): 1363-1372.
- Madsen J., Cottaar F., Nicolaisen P. I., Tombre I., Verscheure C. & Kuijken E. 2013. Svalbard Pink-footed Goose. Population Status Report 2012-2013. Technical Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy, No. 29 2013, Aarhus University, 8 pp. ISBN 978-87-7156-039-8
- Madsen, J., Kuijken, E., Meire, P., Cottaar, F., Haitjema, T., Nicolaisen, P.I., Bønes, T. & Mehlum, F. 1999: Pink-footed Goose *Anser brachyrhynchus*: Svalbard. Pp. 82-93. in: Madsen, J., Cracknell, G. & Fox, A.D. (eds) *Goose Populations of the Western Palearctic. A review of status and distribution*. Wetlands International Publication No.

48. Wetlands International, Wageningen, The Netherlands. National Environmental Research Institute, Rønde, Denmark. 344 pp.
- Norges Bondelag og Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold 2015. *Jaktområder for gås – En veileder i grunneierorganisering og jakt.*
- Patterson, I. 1991. Conflict between geese and agriculture - Does goose grazing cause damage to crops? *Ardea* 79: 178 – 186.
- Pedersen, Å. Ø., Speed, J. D. M. & Tombre, I.M. 2013a. Prevalence of pink-footed goose grubbing in the arctic tundra increases with population expansion. *Polar Biology* 36:1569-1575.
- Pedersen, Å. Ø., Tombre, I. M., Eidesen, P. B., Fuglei, E., Jepsen, J. & Stien, A. 2013b. Spatial patterns of goose grubbing suggest elevated grubbing in dry habitats linked to early snow melt. *Polar Research* 32, 19719,
- Schmutz, J.A., Rockwell, R.F. & Petersen, M.R. 1997: Relative effects of survival and reproduction on the population dynamics of emperor geese. *J. Wildl. Manage.* 61, 191-201.
- Speed J.D.M., Woodin S. J., Tømmervik H., Tamstorf M.P. & Van der Wal R. 2009. Predicting Habitat Utilization and Extent of Ecosystem Disturbance by an Increasing Herbivore Population. *Ecocystems* 12: 349-359.
- Speed, J.D.M., Anderson, H.B., Madsen, J., Pedersen, Å.Ø., Tombre, I. & Van Der Wal, R. 2014. Effects of foraging by pink-footed geese on tundra vegetation in Svalbard: an assessment of extent and a proposal for a monitoring program. *Report to the Svalbard Environmental Protection Fund*, pp. 35.
- Søreng, S.U., 2008. Kortnebbgjess på rast i et meningslandskap. Beiteproblematikken i Nord-Trøndelag sett fra gårdbrukere og forvaltning. Norut Rapport 2008:1. 79 pp. ISBN 978-82-7571-166-1.
- Søreng, S. U., Eythórsson, E., Tombre, I. M., Jensen, G.H. & Madsen, J. 2013. Jakt på kortnebbgås i Nord-Trøndelag; jegererfaringer og jaktpraksis i to områder med organisert jakt. Norut Alta Rapport 2013:9, ISBN: 978-82-7571-234-7, 58 s.
- Tombre, I. M. Eythórsson, E. & Madsen J. 2013. Towards a solution to the goose-agriculture conflict in north Norway, 1988-2012: the interplay between policy, stakeholder influences and goose population dynamics. *PLOS ONE* August 8 (8), e71912, 1 – 7.
- Tombre, I. M., Jensen, G. H., Madsen, J., Eythórsson, E. & Gundersen, O. M. 2011. Gåsejakt i Nord-Trøndelag. Resultater fra ulike jaktorganiseringer i 2010. NINA Rapport 655, 32 s. ISBN 978-82-426-2237-2.
- Tombre, I. M., Madsen, J., Eythórsson, E., Søreng, S. U., Tømmervik, H. & Kristiansen, A. 2009. Jakt på kortnebbgjess i Nord-Trøndelag 2008. En evaluering og forslag til fremtidig forvaltningspraksis. NINA Rapport 431, 36 s. ISBN 978-82-426-1997-6.
- Tombre, I., M., Høgda, K.A., Madsen, J. Griffin, L.R., Kuijken, E., Shimmings, P., Rees, E. & Verscheure, C. 2008. The onset of spring and timing of migration in two arctic nesting goose populations: the pink-footed goose *Anser brachyrhynchus* and the barnacle goose *Branta leucopsis*. *Journal of Avian Biology* 39: 691-703.
- Tombre, I. M., Black, J.M. & Loonen, M.J.J.E. 1998a. Critical components in the dynamics of a barnacle goose colony: a sensitivity analysis. *Norsk Polarinst. Skrifter* 200: 81-89.

Vedlegg

Spørreskjema

Undersøkelse om grunneierstyrt gåsejakt

Målet med spørreundersøkelsen er å få informasjon om hvordan grunneiere/jaktrettshavere i Levanger, Verdal, Inderøy, Steinkjer og Overhalla ser på jakt på kortnebbgås, hva som gjøres i dag for å tilrettelegge for jakt i disse kommunene og hvordan grunneiernes rolle i forvaltningen av gås kan styrkes. Undersøkelsen er del av et større forskningsprosjekt hvor også Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Norges Bondelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norsk Ornitologisk Forening deltar. All informasjon fra undersøkelsen vil bli behandlet anonymt slik at den ikke kan knyttes til person. Det tar i underkant av 10 minutter å besvare den. På forhånd tusen takk for at du tar deg tid til å besvare spørsmålene.

1. Hvilken kommune bor du i?

2. Kjønn: (Oppgi kun ett svar)

Kvinne

Mann

3. Alder: (Oppgi kun ett svar)

under 40 år

40-49 år

50-59 år

over 60 år

4. Hvor mye dyrket areal disponerer du? (Oppgi kun ett svar)

0-200 dekar

200-400 dekar

400-600 dekar

Over 600 dekar

5. Hvor stor andel av det dyrkede areal er leiearealer? (Oppgi kun ett svar)

Jeg leier ingen jordbruksarealer

- Mindre enn 30%
- Mellom 30%-50%
- Mer enn 50%

6. Hvor stor andel utgjør kornareal av jordbruksarealet du disponerer? (Oppgi kun ett svar)

- Mindre enn 20%
- Mellom 20%-40%
- Mellom 40%-60%
- Mer enn 60%

7. Hvor stor andel utgjør gressareal av jordbruksarealet du disponerer? (Oppgi kun ett svar)

- Mindre enn 20%
- Mellom 20%-40%
- Mellom 40%-60%
- Mer enn 60%

8. Opplever du avlingstap på grunn av beitende gjess om våren? (Oppgi kun ett svar)

- Ja, i stor grad
- Ja, i noen grad
- Nei

9. Er det gjess på dine dyrkede arealer på høsten? (Oppgi kun ett svar)

- Ja, det er mye gjess
- Ja, det er en del gjess
- Ja, det er sporadisk med gjess
- Nei, det er ingen gjess her på høsten - Gå til 12

10. Opplever du det som et problem at gjessene bruker dine jordbruksarealer om høsten? (Oppgi kun ett svar)

- Ja, det er i høyeste grad et problem

- Det er noe problematisk
- Nei, det er ikke et problem

11. Hvor mange år er det siden gjessene begynte å bruke jordbruksarealer dine om høsten? (Oppgi kun ett svar)

- Mindre enn 3 år siden
- Mellom 3-10 år siden
- Mer enn 10 år siden
- Vet ikke

12. Oppholder det seg gjess på dine naboers jordbruksområder om høsten? (Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

13. I en internasjonal forvaltningsplan for kortnebbgås er det satt et bestandsmål på 60 000 gjess. Er du enig i dette? (Oppgi kun ett svar)

- Ja, jeg er enig i bestandsmålet
- Nei, bestandsmålet er for høyt
- Nei, bestandsmålet er for lavt
- Jeg syns ikke det bør settes et bestandsmål for kortnebbgås
- Vet ikke

14. Tror du det er mulig å redusere antallet kortnebbgjess gjennom regulær høstjakt i Norge og Danmark fra dagens bestandsstørrelse på ca 76 000, til bestandsmålet på 60 000? (Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei, det trengs andre virkemidler
- Vet ikke

15. Hvordan mener du høstjakta bør organiseres for å øke felling av kortnebbgås? (Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
Fri jakt hele døgnet	☐	☐	☐
Morgenjakt	☐	☐	☐
Kveldsjakt	☐	☐	☐
Jaktfrie dager som gir fuglen ro til å bli i området (periodevis fredning)	☐	☐	☐
Jaktfrie områder i nærheten av jaktområdene (friområder for gjess)	☐	☐	☐
Jakt på gjess som lander i åker (jegere ligger kamuflert i åker)	☐	☐	☐
Jakt på overflyvende gjess (jegere oppholder seg feks i skogkant/åkerkant)	☐	☐	☐
Jaktlag med tre eller flere jegere	☐	☐	☐

Andre forslag

16. Dersom den internasjonale forvaltningsplanens bestandsmål på 60 000 individer nås ved å øke jakttrykket, tror du at det vil være forståelse for at jakten må reduseres når bestanden er redusert til under 60.000 gjess? (Oppgi gjerne flere svar)

- Ja, blant grunneiere/jaktrettshavere tror jeg det vil være forståelse for det
- Ja, blant jegere tror jeg det vil være forståelse for det
- Nei, blant grunneiere/jaktrettshavere tror jeg ikke at det vil være forståelse for det
- Nei, blant jegere tror jeg ikke at det vil være forståelse for det
- Jeg vet ikke

17. Foregår det gåsejakt på jordbruksarealene som du disponerer? (Oppgi kun ett svar)

Ja - Gå til 20

Nei

18. Hvorfor foregår det ikke gåsejakt på jordbruksarealene som du disponerer? (Oppgi kun ett svar)

Fordi det ikke er gås på jordbruksområdene om høsten - Gå til 27

Fordi jeg ikke tillater gåsejakt

Andre begrunnelser - Gå til 27

19. Hvorfor tillater du ikke gåsejakt på dine jordbruksarealer? (oppgi gjerne flere svar) - Gå til 26 (Oppgi gjerne flere svar)

Jeg synes gjessene bør få gå i fred

Jeg syns gåsejakta er en sikkerhetsrisiko for folk og husdyr

Jeg syns jakta fører til støy og forstyrrelser tidlig om morgenen

Jeg syns mange gåsejegere opptrer uansvarlig og er vanskelig å kontrollere

Jeg syns gåsejakt fører til uønsket ferdsel på jordbruksområdene

Jeg syns det er for ressurskrevende å administrere jakta i forhold til inntektene som kortsalget gir

Jeg tror ikke det er mulig å kontrollere gåsebestanden gjennom høstjakt

Andre årsaker

20. Hvor lenge har vært gåsejakt på dine jordbruksarealer? (Oppgi kun ett svar)

Mindre enn 3 år

- Mellom 3-10 år
- Mer enn 10 år
- Vet ikke

21. Hvorfor tillater du gåsejakt på dine jordbruksarealer? (oppgi gjerne flere svar)

- Jeg og/eller familie/venner/bekjente driver med gåsejakt
- Jeg blir kontaktet av jegere som er interessert i å jakte på gås
- Jeg har inngått avtale med grunneierlag om tilrettelegging for gåsejakt
- Jeg syns gåsekjøtt er en flott ressurs
- Jeg ønsker å bidra til å redusere kortnebbgåsbestanden og dermed på sikt også redusere beitekonfliktene under vårtrekket
- Salg av jaktkort gir en ekstraintekt for mitt gårdsbruk
- Jeg tror gåsejakta kan bidra til å skape positive økonomiske ringvirkninger i Nord-Trøndelag
- Miljøforvaltningen anmoder gårdbrukere om dette og jeg ønsker å bidra i viltforvaltningen

Andre begrunnelser

22. Hvem pleier å jakte på gås på dine jordbruksarealer? (oppgi gjerne flere svar)

- Jeg jakter selv
- Familie/venner/bekjente
- Enkeltjegere
- Jaktlag
- De samme jegerne kommer igjen hvert år
- Det er tilfeldige, nye jegere som kommer hvert år

Andre

23. Må jegere betale for å jakte på dine jordbruksarealer? (oppgi gjerne flere svar)

- Familie/venner/bekjente jakter gratis
- Ja, gåsejegere må kjøpe jaktkort
- Nei, alle jegere får jakte gratis

24. Dersom du har opplevd uheldige gåsejaktepisoder på dine jordbruksarealer, har slike episoder vært: (oppgi gjerne flere svar)

- Nestenulykker i forbindelse med skyting i bebodd område
- Forstyrrelser tidlig om morgenen
- Husdyr som har blitt skremt av jakta
- Gjess som har blitt skadeskutt
- Jegere som har kjørt ut på åkeren i våte perioder
- Jegere som har tatt med seg halm ut på åkeren
- Gåsejakt som har ødelagt for og/eller forstyrret elgjakta
- Jegere som har tatt seg til rette uten å be om min tillatelse
- Har ikke opplevd uheldige jaktepisoder

Annet

25. Hvor mange jaktdøgn var det på dine jordbruksarealer høsten 2014? (Oppgi kun ett svar)

- Ingen
- 1-5

- 5-10
- Mer enn 10
- Vet ikke

26. Hvor mange gjess ble felt på dine jordbruksarealer under jakta høsten 2014? (Oppgi kun ett svar)

- Ingen
- 1-10
- 10-30
- 30-50
- 50-100
- Over hundre

Vet ikke

27. Nedenfor presenteres noen påstander om gåsejegeres adgangsmuligheter til jaktområder. Hvorvidt er du enig i disse? (Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Helt enig Noe enig Verken/eller Noe uenig Helt uenig Vet ikke

Gåsejakt
bør være
gratis siden
jegerne
hjelper til
med å
reducere
gåsebestan
den

Det er
rimelig at
grunneiere
/jaktrettsh
avere tar
betalt for
gåsejakten

Tilreisende gåsejegere (ikke bosatte i regionen) bør betale mer for jaktkort enn lokale jegere	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gåsejakta bør være åpen for alle interesserte, slik at alle har like muligheter til å jakte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jaktlag bør kunne inngå eksklusive avtaler med grunneiere /jaktrettshavere om å leie av jaktrettigheter på gås	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gåsejakta bør administreres av den enkelte grunneier/jaktrettshaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gåsejakta bør administreres av et grunneierlag	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annet

28. Er du medlem i et grunneierlag eller en annen form for samarbeid om organiseringen av gåsejakt?(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei, jeg er ikke interessert i et slikt samarbeid - Gå til 32
- Nei, men jeg kunne tenke med å inngå i et slikt samarbeid - Gå til 32
- Nei, men vi (naboer/grunneierlag) har planer om et slikt samarbeid - Gå til 32
- Nei, men jeg har tidligere deltatt i et slikt samarbeid som nå er avviklet - Gå til 32
- Nei, men jeg har tidligere deltatt i et slikt samarbeid som jeg valgte å trekke meg ut av - Gå til 32

Annet

29. Hvor mange medlemmer er det i grunneierlaget som du er medlem av? (Oppgi kun ett svar)

- Færre enn 10
- mellom 10 og 20
- Mellom 20 og 30
- Mellom 30-50
- Mer enn 50

30. Hva går grunneier/gårdbrukersamarbeidet om gåsejakta ut på? (oppgi gjerne flere svar)

- Salg av jaktkort
- Anvisning av parkering
- Regulering av jaktområder (f. eks. utlevering av kart som viser hvor det er tillatt å jakte, jaktposter og skuddretning)
- Begrensning av antall jegere som har adgang til området samtidig
- Regulering av tidspunkt for jakt (morgen/kveld/fredningsdager)
- Regulering av jaktmetode (f.eks. jakt på gås som lander på åker og/eller jakt på overflyvende gjess)

- Utleie/lån av lokkegjess
- Kontroll med at jegere følger reglene for jakta (oppsyn)
- Innhenting av jaktrapporter fra gåsejegere
- Tilbud om overnatting og/eller jaktguiding

Annet

31. Hvorfor inngår du i et slikt grunneier/gårdbrukersamarbeid om gåsejakt? (oppgi gjerne flere svar)

- Jeg syns gåsejakta er lettere å administrere når flere gårdbrukere samarbeider om den
- For å tilrettelegge sammenhengende jaktområder
- Jeg mener det fører til mer kontrollerte jaktsituasjoner og dermed større sikkerhet for omkringliggende miljø
- Jeg tror det kan føre til at det felles flere gjess under høstjakt
- Fylkesmannen og kommunen oppfordret gårdbrukere til å samarbeide om å organisere gåsejakta
- Grunneierlaget tok initiativ til et samarbeid for å organisere gåsejakta

Andre årsaker

32. Nedenfor presenteres noen påstander om grunneier-/jaktrettshaversamarbeid om tilrettelegging av gåsejakt. Hvorvidt er du enig i disse? (Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Helt enig Noe enig Verken/eller Noe uenig Helt uenig Vet ikke

Samarbeid om å tilrettelegge for gåsejakt krever stor

-

dugnadsinn
sats

Samarbeid
om å
tilrettelegg
e for
gåsejakt
gir for små
inntekter

Samarbeid
om å
tilrettelegg
e for
gåsejakt
setter
unødige
begrensni
ger for
grunneiere
s/jaktretts
haveres
muligheter
til å tilby
jakt til
slekt og
venner

Samarbeid
om å
tilrettelegg
e for
gåsejakt
bidrar til å
rekruttere
flere jegere

Samarbeid
om å
tilrettelegg
e for
gåsejakt
bidrar til
tryggere
jakt for
jegere og
nærmiljøet

Samarbeid
om å
tilrettelegg
e for
gåsejakt
bidrar til at
det felles
flere gjess

Samarbeid om å tilrettelegge for gåsejakt bidrar til mindre skadeskytning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Grunneiere /jaktrettshavere har et ansvar for å bidra til en bedre forvaltning av gåsebestanden gjennom å tilrettelegge for jakt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Grunneierlagene har ikke ressurser for å tilrettelegge for gåsejakt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Grunneierlagene har ikke kompetanse for å tilrettelegge for gåsejakt	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annet

33. Nedenfor presenteres noen utsagn om grunneieres/jaktrettshaveres rolle i forvaltningen av bestanden av kortnebbgås? I hvilken grad er du enig i disse? (Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Helt enig Noe enig Verken/eller Noe uenig Helt uenig Vet ikke

Som grunneier/jaktrettshaver har jeg en forpliktelse til å bidra til forvaltningen av kortnebbgås

Det er først og fremst miljøforvaltningen, og ikke grunneiere/jaktrettshavere, som har ansvaret for forvaltningen av gåsebestanden

Jeg ønsker å bidra til å redusere bestanden på grunn av beitekonflikten om våren

Jeg kan tenke meg å bidra i forvaltningen bare hvis myndighetene bistår økonomisk og administrativt

Det er best at grunneiere/jaktrettshavere og grunneierlag tar hånd

om
forvaltning
en av
gåsebestan
den uten
innblanding
utenfra

Annet

34. Dersom du har noen tanker om gåsejakt, den internasjonale forvaltningen av kortnebbgjess og/eller annet så del disse gjerne med oss her

